

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

na Wydziale Przyrodniczo-Technicznym
Uniwersytetu Opolskiego
dokonanej w dniach 23-25 maja 2013 r.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w składzie:
przewodniczący: dr hab. inż. Krzysztof Pulikowski - członek PKA
członkowie:

- prof. dr hab. Halina Gabryś – członek PKA, ekspert merytoryczny,
- dr Krystyna Brzozowska-Przychodzeń – członek PKA, ekspert merytoryczny,
- dr hab. inż. Jeremi Królikowski – członek PKA, przedstawiciel pracodawców,
- mgr inż. Maciej Markowski (ekspert PKA ds. jakości),
- mgr Grzegorz Kołodziej (ekspert PKA ds. formalno-prawnych),
- mgr inż. Agnieszka Kaczmarek-Kacprzak (ekspert PKA, przedstawicielka KRD),
- Marcin Rzepecki (ekspert PKA, przedstawiciel PSRP).

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Wizytacja zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej w Uniwersytecie Opolskim, w związku z oceną instytucjonalną działalności Wydziału Przyrodniczo-Technicznego, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Spełnienie wymogów określonych w § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r., w sprawie warunków oceny programowej i oceny instytucjonalnej, nastąpiło m.in. w wyniku otrzymania pozytywnych ocen jakości kształcenia na kierunkach: „ochrona środowiska” Uchwałą Prezydium PKA Nr 652/2008 z dnia 25.09.2008 r., „biologia” Uchwałą Prezydium PKA Nr 458/2010 z dnia 13.05.2010 r., „edukacja techniczno-informatyczna” Uchwałą Prezydium PKA Nr 715/2011 z dnia 01.09.2011 r., „inżynieria środowiska” Uchwałą Prezydium PKA Nr 37/2012 z dnia 23.02.2012 r.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez Władze Uczelni oraz raportami z dotychczas ocenionych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale. Podczas pierwszego spotkania Zespołu wizytującego dokonano ostatecznej weryfikacji harmonogramu przebiegu wizytacji oraz przydziału zadań poszczególnych ekspertów. Zespół podzielił się także wstępnie dostrzeżonymi uwagami.

Wizytacja w Uniwersytecie Opolskim rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, podczas którego Zespół przedstawił cel wizyty, charakterystykę oceny instytucjonalnej, zakres spraw będących przedmiotem oceny poszczególnych członków Zespołu oraz ich rolę w dokonywanej ocenie. Dalszy przebieg wizytacji był zgodny z ustalonym harmonogramem.

W trakcie wizytacji Zespół odbył spotkania z interesariuszami wewnętrznymi: studentami, doktorantami, pracownikami naukowo-dydaktycznymi oraz administracyjnymi oraz interesariuszami zewnętrznymi: pracodawcami będącymi przedstawicielami rynku pracy. W trakcie pobytu odbyły się także spotkania z kierownikiem studiów doktoranckich, z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości

kształcenia, a także indywidualne spotkania z Dziekanem, Prodziekanami, osobami odpowiedzialnymi za prowadzenie kierunków studiów, badania naukowe, praktyki, przedstawicielami Samorządu Studentów oraz Doktorantów. Przeprowadzono także wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanych w procesie dydaktycznym. Eksperti Zespołu Oceniającego wielokrotnie wymieniali swoje uwagi dotyczące pozyskanych informacji, pozostały czas poświęcano na pracę własną członków Zespołu. Przed zakończeniem wizyty dokonano wstępnych podsumowań przydzielonych zadań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu poinformował władze Uczelni oraz Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Strategia określona przez jednostkę¹

Wydział Przyrodniczo-Techniczny (WP-T) w obecnym kształcie funkcjonuje od 1999 roku i jest jednym z 8 wydziałów Uniwersytetu Opolskiego. Obecnie prowadzi kształcenie na sześciu kierunkach studiów: architektura krajobrazu (I st.), biologia (I i II st.), biotechnologia (I i II st.), ochrona środowiska (I i II st.), inżynieria środowiska (I i II st.) oraz edukacja techniczno-informatyczna (I st.), a w najbliższym czasie planuje uruchomienie kształcenia na dwóch kolejnych kierunkach studiów. Wydział kształci studentów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, łącznie około 8,5% wszystkich studentów Uniwersytetu Opolskiego. Studia podyplomowe stanowią niewielkie uzupełnienie liczby studentów na Wydziale, to zaledwie 22 osoby, co stanowi 2,5% łącznej liczby słuchaczy na Uczelni. Począwszy od roku akademickiego 2012/2013 Wydział prowadzi studia III stopnia w dyscyplinie biologia. Na pierwszym roku kształci się 19 doktorantów, co stanowi 5,5% doktorantów na Uniwersytecie Opolskim.

Od roku 2012 Wydział posiada pełne uprawnienia akademickie do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego zakresie biologii, a w ostatniej ocenie parametrycznej uzyskał kategorię B.

- 1) **Strategia rozwoju jednostki jest zbieżna z misją i strategią uczelni oraz uwzględnia politykę zapewniania wysokiej jakości kształcenia,**

Uczelnia posiada strategię zatwierdzoną Uchwałą nr 55/2008-2012 Senatu Uniwersytetu Opolskiego” z dnia 17. XII. 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pn. Strategia Uniwersytetu Opolskiego w latach 2009-2014” Jest to dokument obejmujący pięcioletni okres działalności Uczelni, oprócz informacji ogólnych zawiera misję, obszary strategiczne, priorytety i cele strategiczne oraz karty celów strategicznych i operacyjnych. Misja uczelni została sformułowana w postaci czterech filarów, wśród nich jest m. in. ***Podstawową funkcją Uniwersytetu jest prowadzenie badań naukowych, kształcenie i wychowywanie kolejnych pokoleń studentów, promowanie kadr naukowych, jak również działanie na rzecz społeczności lokalnych, regionalnych poprzez rzetelne świadczenie usług badawczych i dydaktycznych***” W strategii określono również 5 obszarów strategicznych dotyczących; badań naukowych, rozwoju kadry, dydaktyki, zasobów i procedur. W obszarze dotyczącym dydaktyki sformułowano 4 cele strategiczne: wdrażanie Procesu Bolońskiego, doskonalenie

---

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

jakości kształcenia, zwiększanie aktywności studentów, doskonalenie obsługi procesów dydaktycznych, natomiast w obszarze procedur jeden z celów strategicznych dotyczy formalizacji zbioru procedur dotyczących poszczególnych obszarów funkcjonowania Uczelni. Strategia zawiera bardzo bogaty wykaz kart celów strategicznych i operacyjnych wraz ze wskaźnikami i rezultatami, niestety nie podaje żadnych mierników pozwalających określić stopień realizacji strategii.

Wydział posiada Strategię rozwoju Wydziału Przyrodniczo-Technicznego Uniwersytetu Opolskiego na lata 2012-2016 przyjętą uchwałą Rady Wydziału w dniu 24 stycznia 2013 roku. W dokumencie dokonano analizy stanu istniejącego oraz możliwości rozwoju, wskazano główne zagrożenia: niż demograficzny, struktura wiekowa kadry oraz niewystraszające zasoby lokalowe. Określono misję Wydziału *„Misją wydziału jest zrównoważony rozwój, prowadzenia wysokiej jakości badań naukowych oraz kształcenie i wychowywanie studentów, promowanie kadr naukowych, w połączeniu z działaniami na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych. Wydział realizuje misję przy zachowaniu jedności w różnorodności.* Jest ona w pełni zbieżna z misją Uczelni określoną w strategii.

W strategii Wydziału sformułowano cztery cele strategiczne w tym jeden dotyczący dydaktyki. Ze względu na sytuację Wydziału, malejącą liczbę studentów, cel ten jest nakierowany na utrzymanie obecnego stanu posiadania w zakresie liczby studentów oraz zachowanie podległości kierunków poszczególnym katedrom. W trakcie spotkań Zespół Oceniający miał okazję przekonać się, że taki system organizacji studiów nie jest rozwiązaniem najkorzystniejszym. Dość pobieżnie potraktowano zagadnienia dotyczące jakości kształcenia, wskazano na konieczność poszerzenia oferty zajęć w formie e-learningu, zaangażowanie studentów prace badawcze i współpracę z podmiotami gospodarczymi. W celach operacyjnych zawarto doskonalenie jakości i obsługi kształcenia, w tym e-learningu, zapisy te uszczegółowiono w postaci zadań dla poszczególnych podmiotów. Podjęto też próbę określenia mierników realizacji strategii, jednak przyjęcie liczby studentów, jako miernika realizacji celu dotyczącego jakości kształcenia nie można uznać za w pełni satysfakcjonujące. Elementem kontroli realizacji strategii jest zapis mówiący o przeprowadzeniu kompleksowej oceny po dwóch latach realizacji.

Strategia Wydziału jest skonstruowana prawidłowo, zawarta w niej misja jest w pełni zbieżna z misją Uczelni, przedstawione w niej cele ogólnie odpowiadają wyzwaniom, jakie stawia przed tego typu jednostkami współczesny rozwój nauki i kształcenia. Pewien niedosyt stanowi brak rozwinięcia celu strategicznego dotyczącego jakości kształcenia, zapisy w strategii są dość ogólne i dotyczą zadań drugoplanowych. Strategia zdecydowanie bardziej stawia na rozwój badań naukowych, natomiast w obszarze dydaktyki zakłada raczej utrzymanie stanu posiadania. Być może w warunkach, w jakich funkcjonuje Wydział, jest to rozwiązanie słuszne. Brakuje zdecydowanie zapisów dotyczących szeroko rozumianej polityki jakości w obszarze dydaktyki. Pewną zaletą tej strategii jest próba określenia wymiernych czynników pozwalających na bieżąco kontrolować realizację przyjętych założeń.

2) jednostka opracowała koncepcję kształcenia obejmującą studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, zwane dalej „studiami”, spójną z jej celami strategicznymi,

Na Wydziale wypracowana została spójna koncepcja kształcenia obejmująca kształcenie na wszystkich formach (stacjonarne i niestacjonarne) i poziomach studiów (licencjackie, inżynierskie, magisterskie, doktoranckie, podyplomowe). Wykreowana koncepcja kształcenia wpisuje się zarówno w misję i strategię Uczelni, jak również Wydziału poprzez otwarcie na potrzeby edukacyjne regionu. Prowadzone na Wydziale kształcenie w ramach sześciu kierunków (architektura krajobrazu, biologia, biotechnologia, edukacja techniczno-

informatyczna, inżynieria środowiska. ochrona środowiska), (planowane są studia licencjackie z przyrody i inżynierskie oraz magisterskie z odnawialnych źródeł energii, a także przy współdziałaniu z Wydziałem Ekonomicznym UO na kierunku geografia), a także w ramach studiów doktoranckich (w dziedzinie biologii) i podyplomowych (w ofercie Wydziału znajduje się kilkanaście propozycji) wykazuje spójność z działalnością naukową jednostki.

Koncepcja kształcenia Wydziału zakłada intensywną działalność naukowo badawczą w zakresie ochrony, kształtowania i inżynierii środowiska, biotechnologii, biologii, technologii informacyjnej, a także innych dziedzin realizowanych w badaniach i kształceniu na Wydziale. W strategii zapisano m. in. ochronę i promowanie multidyscyplinarnego charakteru Wydziału i realizowanych badań, a różnorodność badawcza powinna być traktowana jako atut i łączyć wiedzę przyrodniczą z kompetencjami inżyniersko-technicznymi. Prowadzone kierunki kształcenia poprzez otwarcie się na współpracę z otoczeniem w zakresie realizowania wspólnych badań i tematów zleconych dla podmiotów administracyjnych i gospodarczych regionu, uczestnictwo pracowników Wydziału w gremiach doradczych i decyzyjnych związanych z gospodarką i administracją wpisują się dobrze zarówno w misję Uczelni jak też w strategię Wydziału. Studia podyplomowe są dobrze powiązane z kierunkami studiów prowadzonymi na Wydziale; wpisują się także w bieżące potrzeby rynku pracy w regionie. Realizowane na Wydziale studia podyplomowe są w istotnym stopniu powiązane z dwoma kierunkami studiów prowadzonymi przez Wydział (inżynieria środowiska, a w ostatnich latach już tylko biotechnologia) oraz stanowią trafną odpowiedź na zmiany społeczno-gospodarcze oraz wymagania rynku pracy. Koncepcja kształcenia realizowana na Wydziale jest spójna z jego działalnością naukowo-badawczą i celami określonymi w strategii które, uwzględniając istniejącą infrastrukturę Wydziału oraz jego intelektualne zaplecze, wskazują obszary nauki, które będą szczególnie intensywnie rozwijane. Na Wydziale realizowane są badania z różnych dziedzin i dyscyplin nauk przyrodniczych i technicznych.

Prowadzone kierunki kształcenia mają charakter interdyscyplinarny. Kształcenie jest w wysokim stopniu powiązane z prowadzonymi na Wydziale badaniami naukowymi oraz z coraz lepszym zapleczem laboratoryjnym i aparaturowym poszczególnych jednostek Wydziału. Odpowiadając na wymagania i oczekiwania społeczeństwa opartego na wiedzy na Wydziale coraz intensywniej rozwija się współpraca z dobrymi krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi co skutkuje tym, że absolwenci Wydziału są cenionymi specjalistami na rynku pracy.

Absolwenci Wydziału nabywają niezbędną w życiu społecznym i gospodarczym wiedzę teoretyczną i praktyczną opartą o najwyższe standardy badań naukowych i są specjalistami w zakresie nauk biologicznych i technicznych. Wydział kierując się potrzebami rynku pracy planuje, w zakresie rozwoju dydaktyki, zadania obejmujące rozszerzenie oferty kształcenia poprzez inicjowanie i wspieranie działań na rzecz tworzenia nowych kierunków studiów licencjackich, inżynierskich, magisterskich i podyplomowych, odpowiadających potrzebom rynku pracy, w tym e-learningu (np. użytkowa grafika komputerowa, odnawialne źródła energii, przyroda), a także odpowiadających potrzebom pełnego rozwoju uczelni uniwersyteckiej – geografii. Ponadto cele operacyjne i zadania obejmują inicjowanie i wspieranie kierunków studiów między katedralnych (np. alternatywne źródła energii) i międzywydziałowych (np. zarządzanie środowiskowe, turystyka ekologiczna).

Ponadto należy zaznaczyć, iż ciągły proces podnoszenia jakości kształcenia oraz wykonywanych badań naukowych, oraz dostosowywanie kształcenia i badań do zmieniających się uwarunkowań społecznych i gospodarczych stało się podstawowym instrumentem rozwoju Wydziału, co zostało określone w jego strategii. Należy też zauważyć, iż czynnikiem wskazującym na podnoszenie jakości kształcenia jest dążenie Wydziału do zwiększenia swojego znaczenia w nauce.

Można więc stwierdzić, że zarówno programy kształcenia wszystkich prowadzonych na Wydziale kierunków studiów (w tym także doktoranckich i podyplomowych), jak też zakres problematyki badań uprawianych na Wydziale reprezentują spójny „przyrodniczo-techniczny” profil i w pełni realizują wyznaczone strategiczne cele Wydziału.

3) jednostka identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, uwzględniając znaczenie jakości kształcenia,

Wydział prawidłowo postrzega swoją rolę na rynku edukacyjnym wynikająca chociażby z położenia pomiędzy dwoma centrami akademickimi, z jednej strony Górny Śląsk, a z drugiej Wrocław. Powoduje to odpływ młodzieży do tych dużych ośrodków, jednak Wydział widzi swoją szansę w niższych kosztach studiowania, co dla niezbyt zamożnego regionu może przemawiać za podjęciem studiów w pobliżu miejsca zamieszkania. Wydział stara się dostosować swoją ofertę edukacyjną do potrzeb lokalnego rynku pracy, co czyni ją bardzo atrakcyjną dla przyszłych absolwentów. O pozycji Wydziału świadczy szerokie zaangażowanie pracowników w działania na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego, a przede wszystkim funkcje i stanowiska jakie zajmują absolwenci Wydziału, a także jego pracownicy.

4) wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie kształtowania oferty edukacyjnej jednostki oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia.

Udział interesariuszy zewnętrznych w realizacji strategii jednostki, w tym w budowaniu wysokiej jakości kształcenia nie jest sformalizowany. Przejawia się w oddziaływaniu środowiska społeczno-gospodarczego na powoływanie nowych kierunków. W przypadku nowo powołanego kierunku architektura krajobrazu z wypowiedzi ogrodnika Urzędu Miejskiego Miasta Opole wynika, że miasto posiadając duże obszary przestrzeni publicznych odczuwa brak specjalistów architektury krajobrazu. Czynnikiem zewnętrznym jest również istnienie w Opolu dwóch techników architektury krajobrazu. W przypadku innych istniejących kierunków takich jak ochrona środowiska i biotechnologia istnieje wyraźne zapotrzebowanie ze strony instytucji samorządowych i wyspecjalizowanych firm. Oddziaływanie interesariuszy zewnętrznych w sposób formalny jest przewidywany po zmianie Regulaminu studiów Uniwersytetu Opolskiego, który do tej pory nie przewiduje takiej możliwości lecz ma być wkrótce zmieniony.

Tabela nr 1 - Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
studia stacjonarne	9817	945	346	19	-	-

studia niestacjonarne	3451	179	-	-	859	22
RAZEM:	13268	1124	346	19	859	22

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Strategia Wydziału jest ściśle zbieżna ze strategią Uczelni, jednak dość pobieżnie traktuje zagadnienia dotyczące jakości kształcenia, jej zaletą jest próba określenia wskaźników pozwalających na ocenę stopnia realizacji założonych celów.
- 2) Wydział wykreował spójną koncepcję kształcenia na wszystkich rodzajach i poziomach studiów. Prowadzi sześć kierunków studiów, studia doktoranckie i podyplomowe. Koncepcja kształcenia jest ściśle związana z prowadzoną przez jednostkę Wydziału działalnością naukowo-badawczą i wynika ze strategicznych celów Wydziału.
- 3) Wydział prawidłowo identyfikuje swoją pozycję na rynku edukacyjnym, trafnie ocenia szanse i zagrożenia wynikające chociażby z położenie geograficznego.
- 4) Udział interesariuszy zewnętrznych, mimo, że nie sformalizowany, w kształtowaniu profilu i oferty edukacyjnej jest znaczący, a jego usystematyzowaniu ma służyć zmiana przepisów obowiązujących na Uczelni.

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 1) Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest przejrzysta i zapewnia udział pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy oraz interesariuszy zewnętrznych w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia;

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia w wizytowanej jednostce znajduje się na bardzo wczesnym etapie wdrażania. Fakt ten jest dość zaskakujący biorąc pod uwagę, iż Senat Uniwersytetu Opolskiego przyjął uchwałę stanowiącą bardzo dobrą podstawę do jego wdrożenia już w 1997 r. Uchwała Senatu Nr 14/96-99 z dnia 18 grudnia 1997 roku w sprawie wprowadzenia Uczelnianego Systemu Stymulacji i Oceny Jakości Kształcenia, wprowadzała szereg wytycznych dotyczących procedur oceny i zapewniania jakości kształcenia, w tym również katalog wskaźników ilościowych, stanowiących punkty odniesienia oraz cele do których Wydział miałby zmierzać, w celu poprawy jakości kształcenia. Warto podkreślić, iż uchwała przyjęta w Uczelni w 1997 r., stanowiła przemyślaną, spójną oraz dalekowzroczną koncepcję funkcjonowania systemu. Niestety jej założenia na Wydziale nie zostały zrealizowane, zwłaszcza w zakresie działań ewaluacyjnych oraz doskonalących. Uwagę zwraca również fakt, iż ww. uchwała Senatu nakłada zarówno na Radę Wydziału jak i Dziekana, obowiązek podjęcia określonych działań, decyzji oraz uchwał Rady. Jednakże zarówno Rada Wydziału, jak i władze dziekańskie od chwili podjęcia uchwały Senatu, tj. 18 grudnia 1997 r. nie wywiązały się z obowiązków przez nią nałożonych. Pełna realizacja założeń ww. uchwały wyraźnie przyspieszyłoby oraz ułatwiło wprowadzenie nowoczesnego

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie.

wewnętrznego systemu zapewniania jakości, dostosowanego do aktualnych realiów funkcjonowania Uczelni i Wydziału.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 8/2012 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 5 marca 2012 r. w sprawie: uczelnianego systemu doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim, na Wydziale powołano Wydziałowy Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia. W jego skład powinni wchodzić przedstawiciele pracowników naukowych, studentów oraz doktorantów Wydziału, jednakże obecnie w składzie Komisji brak jest przedstawicieli doktorantów. Komisja działa jednakże dopiero od początku roku akademickiego 2012/2013 wobec czego prace nad wdrożeniem podstawowych elementów systemu na Wydziale są dopiero w fazie początkowej. Warto jednakże podkreślić, iż istnieje duże zapotrzebowanie zarówno pracowników, jak i studentów na sprawnie funkcjonujący system, co zostało wyartykułowane w trakcie spotkań z poszczególnymi grupami interesariuszy wewnętrznych. Spotkania z przedstawicielami Wydziałowego Zespołu pozwalają stwierdzić, iż posiadana przez nich wiedza oraz koncepcje różnego rodzaju inicjatyw projakościowych są w pełni wystarczające. Jednocześnie wobec istotnych opóźnień we wdrażaniu systemu, należy dołożyć wszelkich starań aby prace Zespołu mogły zostać zintensyfikowane, co wymaga również silnego wsparcia ze strony władz Wydziału. Ze względu na początkową fazę wdrażania systemu nie jest możliwe poddanie ocenie struktury podejmowania decyzji i udziału połączonych grup interesariuszy w procesie decyzyjnym.

Jako praktykę zasługującą na szczególne podkreślenie należy uznać cykliczne, semestralne spotkania Władz dziekańskich z Samorządem Studenckim, umożliwiające dyskusję nad zgłaszanymi przez studentów problemami w procesie kształcenia, czy dalszymi propozycjami jego rozwoju.

- 2) wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy, przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych i zapewniają weryfikację i ocenę efektywności wszystkich czynników wpływających na jakość kształcenia, a w szczególności umożliwiają:**

Wydział nie posiada kompleksowego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Mimo że senat przyjął pierwszą uchwałę w roku 1997 na Wydziale jej nie wdrożono. Zapobieganie zjawiskom patologicznym nie ma charakteru sformalizowanego, opiera na dobrych praktykach. System ten w znacznym stopniu się sprawdza, jednak wymaga ujednoczenia i sformalizowania.

- a) ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia, zdefiniowanych dla prowadzonych przez jednostkę studiów,**

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia nie przewiduje procedur mających na celu ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia. Zagadnienie to w sposób bardzo ogólny, wskazane jest *implicite* jako zadanie dla Wydziałowego Zespołu ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, poprzez opracowanie „procedur zapewnienia jakości kształcenia, określających sposoby realizowania przyjętych przez jednostkę założeń i celów”. Jednakże żadne działanie w tym zakresie nie zostało dotychczas podjęte, choć Wydziałowy Zespół wskazuje je jako swój cel o najwyższym priorytecie w najbliższym czasie.

- b) udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia,**

Wydział posiada rozległe i aktywne kontakty wśród przedsiębiorstw działających w regionie, co potwierdzają przedstawiciele pracodawców obecni na spotkaniu w trakcie wizytacji. Potwierdzają oni również swój udział w procesie kształcenia, w tym również w jego projektowaniu, choć w znacznej części opiera się o kontakty nieformalne. Warto zauważyć, iż Wydział podejmuje starania w kierunku większego usystematyzowania

wzajemnej współpracy w tym zakresie. Z analizy dokumentów wynika, iż w jednym przypadku (ochrona środowiska) włączono przedstawiciela lokalnego rynku pracy w skład Rady Programowej kierunku. Szczegółowa analiza protokołów wskazuje również, iż konkretne sprawy dotyczące programu studiów, praktyk, w tym również efektów kształcenia są rozpatrywane przy udziale zapraszanych przedstawicieli podmiotów zewnętrznych, związanych z danym kierunkiem studiów. Warto podkreślić, iż większa strukturyzacja współpracy na poziomie Wydziału byłaby zdecydowanie pożądana, co mogłoby przyczynić się do wskazania nowych kierunków rozwoju w perspektywie strategicznej. Obecne rozwiązania w zakresie zasięgania opinii lokalnych pracodawców na temat poszczególnych aspektów procesu kształcenia wydają się być dobrze dostosowane do bieżących potrzeb poszczególnych kierunków studiów.

c) monitorowanie losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy,

Monitorowanie losów zawodowych absolwentów odbywa się na poziomie uczelnianym, poprzez Akademickie Centrum Karier. Procedura ta znajduje się obecnie na początkowym etapie wdrażania, jako iż odbyto dotychczas pierwsze badanie. Jednocześnie warto podkreślić, iż uchwała Senatu z 18 grudnia 1997 r. również przewidywała pewną formę zasięgania opinii od absolwentów Wydziału na temat ukończonego procesu kształcenia. Jednakże nie została ona w tym zakresie wykonana przez Wydział.

Na chwilę obecną badanie ma charakter pomiaru ilościowego za pomocą standaryzowanego kwestionariusza ankietowego. Głównym problemem napotykanym w trakcie badania jest niska zwrotność kwestionariuszy ankietowych. W przypadku Wydziału Przyrodniczo – Technicznego, jest to jedynie ok. 2% całkowitej liczby absolwentów badanego rocznika. W trakcie spotkania przedstawiciele Akademickiego Centrum Karier wskazali na potrzebę rozwijania metod jakościowych w zakresie badania losów absolwentów. Miałoby to na celu podniesienie poziomu przydatności wyników badań do celów doskonalenia zarówno jakości kształcenia na prowadzonych już kierunkach studiów, jak i rozwoju oferty Wydziału oraz Uczelni. Warto jednocześnie podkreślić, iż poszczególne jednostki Wydziału utrzymują liczne nieformalne kontakty z absolwentami poszczególnych kierunków studiów, co może potencjalnie znacznie ułatwić rozwój badań losów absolwentów o charakterze jakościowym.

d) monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia,

Monitorowanie oraz okresowe przeglądy programów kształcenia pozostawały dotychczas w kompetencji rad programowych działających w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Wydziału, odpowiedzialnych za poszczególne kierunki studiów. Wdrażany na Wydziale wewnętrzny system zakłada opracowanie przez Wydziałowy Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia odpowiednich procedur. Jednakże jak dotąd prace te nie zostały sfinalizowane. Pewną formą monitorowania programów studiów i wnoszenia do nich uwag przez studentów są cykliczne spotkania z samorządem studenckim.

W związku z bardzo krótkim okresem funkcjonowania studiów doktoranckich na Wydziale, brak jest natomiast jakichkolwiek procedur monitorowania lub okresowych przeglądów programów kształcenia dla studiów doktoranckich. W czasie wizytacji nie przedstawiono również żadnych, nieformalnych metod oceny programu studiów III stopnia.

e) ocenę zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy oraz weryfikację efektów ich kształcenia,

Ogólne zasady oceniania regulują stosowne regulaminy uczelniane. Wdrażany wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia nie przewiduje obecnie procedur w zakresie oceny zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych w kontekście weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia. Zadanie to jest przewidziane do realizacji przez Wydziałowy Zespół na podstawie ww. Zarządzenia Rektora.

f) ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym także przez studentów, doktorantów i słuchaczy, oraz realizowanej polityki kadrowej,

Brak pełnego wdrożenia uchwały Senatu z dnia 18 grudnia 1997 r. najbardziej widoczny jest w przypadku oceny kadry Wydziału. W ramach Wydziału nie funkcjonuje jednolity system hospitacji zajęć dydaktycznych. Częstotliwość hospitacji jest nieregularna oraz różni się w zależności od jednostki organizacyjnej Wydziału. Brak jest również jednolitego arkusza hospitacji, który obejmowałby swoją treścią zakres zagadnień adekwatny do specyfiki Wydziału.

W ramach Wydziału przeprowadza się ankietyzację zajęć dydaktycznych jedynie w odniesieniu do studiów I i II stopnia. Jednakże brak jest systemowego rozwiązania w zakresie jej częstotliwości oraz sposobu analizy i wykorzystania wyników ankiet. Na chwilę obecną leży to w gestii kierowników poszczególnych jednostek Wydziału, którzy w różnym stopniu się z niego wywiązują. W trakcie spotkania z nauczycielami akademickimi zasygnalizowano problem braku wiedzy na temat wyników ankiet w niektórych jednostkach. Kierownicy tych jednostek wytłumaczyli rzekomym brakiem potrzeby przekazywania wyników, jako iż były one pozytywne. Postawa taka świadczy o braku świadomości, co do istoty i sensu procedury ankietyzacji zajęć dydaktycznych oraz możliwości jej wykorzystania do celów projakościowych. Wyniki ankiet w postaci średniej globalnej są przekazywane pracownikom w związku z ich oceną okresową. Zatem ich wartość zarówno dla potrzeb rzetelnej, kompleksowej oceny pracownika, jak i jego własnej refleksji uznać należy za marginalną.

Ponadto wyniki ankiet studenckich nie są również znane Wydziałowemu Zespołowi ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, co jest sytuacją zupełnie niezrozumiałą i uniemożliwiającą prowadzenie jakiegokolwiek polityki projakościowej w tym zakresie.

Na Wydziale dokonywano również w sposób tradycyjny okresowej oceny nauczycieli akademickich. Zakres oceny w sposób bardzo ogólny określono w Statucie UO, przy czym należy zwrócić uwagę, iż ranga działalności dydaktycznej jest w zakresie oceny jednoznacznie marginalizowana. Ogranicza się bowiem jedynie do dwóch czynników – jakość prowadzenia zajęć dydaktycznych, bez wskazania sposobu lub kryteriów pomiaru, oraz autorstwo i redakcję podręczników, skryptów, itd. Dotychczas wyniki ankiet studenckich nie miały również przypisanej wagi, co jednak się zmieniło w ostatnim roku.

W ramach Wydziału nie prowadzi się również systemowej analizy jakości kadry wspomagającej proces kształcenia. Sami pracownicy administracji Wydziału wskazali na potrzebę prowadzenia tego typu ewaluacji. Z pewnością pozwoliłoby to na zidentyfikowanie ich potrzeb rozwojowych np. w zakresie nauki języków obcych, co byłoby zgodne z planami strategicznymi Wydziału w zakresie internacjonalizacji prowadzonej działalności.

Podsumowując należy stwierdzić, iż stosowane procedury oceny jakości kadry nie posiadają charakteru kompleksowego oraz systemowego. Nie stwarzają również możliwości osiągnięcia celów projakościowych, jak również nie przeciwdziałają powstawaniu zjawisk patologicznych, z powodu braku dowodów na ich skuteczność.

g) ocenę poziomu naukowego jednostki,

Wewnętrzny system zapewniania jakości nie przewiduje ewaluacji poziomu naukowego Wydziału lub jego jednostek. Aktualne akty wewnętrzne regulujące funkcjonowanie systemu nie przewidują opracowania procedur w tym zakresie w najbliższym czasie.

h) ocenę zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową, a także środki wsparcia dla studentów,

Aktualnie wdrażany system zapewniania jakości przewiduje opracowanie procedury oceny zasobów materialnych Wydziału dla potrzeb prowadzonego kształcenia, w tym również

środków wsparcia dla studentów w tym procesie. Ma ona zostać opracowana przez Wydziałowy Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia.

Warto zauważyć, iż uchwała Senatu z dnia 18 grudnia 1997 r. przewidywała opracowanie szeregu wskaźników ilościowych, mogących służyć ewaluacji zarówno infrastruktury dydaktycznej, jak i niektórych środków wsparcia dla studentów. Nie została ona jednak przez Władze Wydziału w tym zakresie wykonana.

- i) **funkcjonowanie systemu informacyjnego, tj. sposobu gromadzenia, analizowania i wykorzystywania stosownych informacji w zapewnieniu jakości kształcenia,**

W związku z brakiem funkcjonującego na Wydziale wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia brak jest również sprawnego systemu informacyjnego, pozwalającego na gromadzenie, analizę oraz odpowiednie wykorzystanie informacji dla realizacji celów projakościowych. Brak systemowego rozwiązania w tym zakresie widoczny jest szczególnie w przypadku różnorodnych, najczęściej nieprawidłowych sposobów gromadzenia informacji, np. wyników ankiet studenckich.

W tym miejscu należy również zaznaczyć, iż realizacja uchwały Senatu z 18 grudnia 1997 r. pozwoliłaby na stworzenie sprawnego systemu informacyjnego, jako iż uchwała precyzowała sposób wykorzystania informacji gromadzonych w ramach realizacji poszczególnych procedur.

- j) **publiczny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów,**

Zarządzenie Rektora nr 8/2012 z dnia 5 marca 2012 r. w sposób niejasny odnosi się do problemu ewaluacji, stosowanych na Wydziale środków oraz polityki informacyjnej w zakresie kształcenia. Wydziałowy Zespół ds. Doskonalenia Jakości kształcenia ma określić zasady publikowania informacji na temat kształcenia. Jednakże nie określa się, czy zasady te obejmują również monitoring i ewaluację publikowanych informacji ilościowych oraz jakościowych, pod kątem ich aktualności, bezstronności oraz obiektywizmu.

- 3) **jednostka dokonuje systematycznej oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki wykorzystuje do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia.**

W związku z faktem, iż wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia znajduje się w początkowym etapie wdrażania brak jest możliwości dokonywania oceny jego skuteczności i efektywności. Nie jest również jasne, czy takie działania mają być podejmowane, jako iż Zarządzenie Rektora w sprawie uczelnianego systemu doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim, nie przewiduje *explicite* tego rodzaju działań.

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na Wydziale znajduje się na początkowym etapie wdrażania. W związku z czym jego funkcjonowanie nie ma wpływu na decyzje w zakresie jakości. Sama struktura systemu uwzględnia włączenie w jego prace przedstawicieli wszystkich grup społeczności akademickiej, za wyjątkiem pracowników administracyjnych.**
- 2) W związku z bardzo wczesnym stadium zaawansowania systemu brak jest większości, istotnych dla jakości procesu kształcenia procedur ewaluacyjnych. Natomiast te tradycyjnie obecne, jak np. ankietyzacja studentów, funkcjonują niepoprawnie. Wynika to głównie z braku realizacji przez Wydział odpowiednich wewnętrznych**

przepisów prawnych Uczelni w zakresie wdrażania wewnętrznego systemu zapewniania jakości. Nieliczne funkcjonujące procedury nie obejmują swoim zasięgiem studiów doktoranckich oraz podyplomowych.

- 3) Wczesne stadium opracowania systemu nie pozwala na kompleksową analizę jego efektywności oraz skuteczności. Sam projekt systemu również w sposób niejednoznaczny przewiduje funkcjonowanie takiej analizy w przeszłości.

3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

- 1) Jednostka w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczy oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora,

Studia doktoranckie w zakresie biologii zostały utworzone Zarządzeniem Rektora UO nr 20/2012 z dn. 08.05.2012 r. w sprawie utworzenia studiów doktoranckich prowadzonych przez Wydział Przyrodniczo-Techniczny. Kierownik Wydziałowych Studiów Doktoranckich powołany został na wniosek Rady Wydziału przez Rektora. Aktualne procedury związane z funkcjonowaniem studiów doktoranckich oraz systemu ECTS określa Regulamin Studiów Doktoranckich uchwalony przez Senat Uchwałą nr 142/2008/2012 z dn. 23.02.2012 r. z późn. zm. Program studiów doktoranckich został warunkowo zatwierdzony Uchwałą nr 36/2008-2012 Rady Wydziału. Rada Wydziału **nie określiła** sposobu dokonywania oceny realizacji programu studiów doktoranckich oraz prowadzenia badań naukowych przez doktorantów, co jest wymagane zgodnie z § 8 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie studiów doktoranckich oraz stypendiów doktoranckich.

Analiza przedstawionych w trakcie wizytacji kart przedmiotów wykazała, że program studiów doktoranckich został skonstruowany w sposób przemyślany i przy prawidłowym wykonaniu umożliwi w znacznym stopniu osiągnięcie zakładanych w programie efektów kształcenia. Efekty te w dostarczonych kartach programowych zostały na ogół sformułowane prawidłowo. W dokumentacji brakuje jednak karty do przedmiotu „Dydaktyka szkoły wyższej” zaplanowanej na I roku studiów doktoranckich oraz przedmiotów których realizację zaplanowano w terminie późniejszym: „Nowoczesne technologie w nauczaniu biologii”, „Filozofia”, „Ekonomia”, „Etyka” oraz „Prawne, etyczne i ekonomiczne podstawy pracy naukowej”. Ze względu na krótki czas trwania tych studiów nie można przeprowadzić pełnej oceny możliwości uzyskania założonych efektów kształcenia, dostarczone materiały wskazują jednak, że pewne istotne elementy programu powinny zostać zweryfikowane. W przedłożonych do oceny ZO PKA kartach przedmiotów **dobrano niewłaściwy sposób form weryfikacji efektów kształcenia do założonych efektów. Sytuacja ta mam miejsce m.in.** w przypadku języka obcego, czy przedmiotu „Wybrane zagadnienia z ochrony środowiska”, którym przypisano efekty w obszarze kompetencji społecznych: SD_K01: dzieli się zdobytymi doświadczeniami w pracy naukowej i dydaktycznej; SD_K05 stosuje się do zasad bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego. Zaproponowana forma weryfikacji tak opisanych efektów kształcenia to zaliczenie pisemne.

Zasadnicze wątpliwości budzi zbyt mały udział elementów języka specjalistycznego w nauczaniu języka angielskiego. Elementy te zawarto jedynie w ostatnim z 16 punktów w postaci których przedstawiono zagadnienia leksykalne, którym poświęcony jest lektorat języka angielskiego. Wobec deklarowanych w kilku kursach efektów kształcenia: „posługuje się specjalistyczną terminologią w języku kongresowym”, „prezentuje wyniki badań w języku obcym nowożytnym” językowi specjalistycznemu dla studiów biologicznych powinno się poświęcić więcej uwagi. W programie nie przewidziano zajęć zaznajamiających słuchaczy

z metodologią publikacji naukowej, tj. zajęć które przygotowywałyby młodych adeptów nauki do samodzielnego redagowania tekstów naukowych, publikacji i/bądź projektów grantowych. Podczas wizytacji Kierownik Studiów Doktoranckich oraz przedstawiciele Wydziału nie wskazali w jaki sposób będzie realizowane przygotowanie doktorantów w tym zakresie. Program studiów III stopnia nie przewiduje możliwości indywidualnego toku studiów, ani internacjonalizacji procesu kształcenia doktorantów.

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym doktoranci poddali pewne aspekty programu ostrej krytyce. Zgłoszono poważne zastrzeżenia do trybu naboru na studia doktoranckie, w tym do rozmowy kwalifikacyjnej, za którą kandydat może otrzymać liczbę punktów decydującą o zakwalifikowaniu na studia. Nie określono liczby doktorantów jaką prowadzić może jedna osoba. Wydział nie zapewnia finansowania studiów doktoranckich, które byłoby adekwatne do dużej liczby przyjętych doktorantów. Jedynie 5 osób (20% doktorantów) otrzymuje bardzo niskie stypendium socjalne w wysokości 300 zł; te same osoby otrzymują także stypendium projałnościowe. W konsekwencji większość słuchaczy studium doktoranckiego pracuje w różnych instytucjach i nie jest w stanie uczęszczać na zajęcia. Co gorsza, brak systemu i środków na sfinansowanie badań naukowych prowadzonych przez doktorantów. Niepokojące informacje uzyskano podczas spotkania ZO PKA z doktorantami, którzy w ramach programu kształcenia mają od 2 semestru studiów przedmiot „praca eksperymentalna”, polegający na realizacji badań naukowych. Doktoranci we własnym zakresie muszą zdobyć środki na prowadzenie tych badań, a w przypadku ich braku mają zakaz korzystania z infrastruktury badawczej. **Oznacza to, że Wydział nakłada na doktoranta obowiązek realizacji przedmiotu w nieokreślonym wymiarze godzin, któremu przypisano 11 punktów ECTS, nie zapewniając wszystkim doktorantom możliwości spełnienia nałożonego obowiązku.** Kierownik potwierdził informację, iż na Wydziale nie ma systemu wsparcia doktorantów w ramach którego zapewniono by środki na realizację zaplanowanych badań naukowych przez doktorantów.

W świetle powyższych uwag można stwierdzić, że otwarcie przez Wydział studiów III stopnia nie zostało potwierdzone rzetelną analizą możliwości jednostki. Jednostka obecnie nie zapewnia warunków do uzyskania efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego studia te dotyczą. Wydział nie stworzył dla doktorantów należytych warunków do uzyskania stopnia naukowego doktora.

- 2) **jednostka zapewnia efekty kształcenia na studiach podyplomowych zgodne z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców oraz umożliwiające nabycie uprawnień do wykonywania zawodu lub nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy,**

Obecnie Wydział prowadzi studia podyplomowe z zakresu biotechnologii. Studia podyplomowe trwają 3 semestry. Na studiach podyplomowych studiuje obecnie 12 osób, 8 osób które uczestniczyły w spotkaniu z ZO można więc uznać za grupę w pełni reprezentatywną. W przeciwieństwie do doktorantów, studenci studiów podyplomowych wystawili Wydziałowi bardzo pochlebną opinię. W programie biorą udział osoby z odległych regionów (np. ze Słupska), które tak cenią sobie możliwość kształcenia na tych studiach podyplomowych, w szczególności możliwość zdobywania umiejętności praktycznych (laboratoryjnych) z biochemii i biologii molekularnej, że nie tylko inwestują swój wolny czas i pieniądze, ale także znoszą trudne warunki komunikacyjne. Zajęcia są bardzo dobrze przygotowane, pozwalają studentom maksymalnie wykorzystać czas poświęcony na pracę laboratoryjną i znacznie poszerzyć ich kwalifikacje zawodowe.

Studia podyplomowe z zakresu biotechnologii nie tylko pozwalają na zdobycie nowych, aktualnych wiadomości lecz również ich ukończenie poprawia sytuację ich absolwentów na rynku pracy gdyż często jest warunkiem awansu.

- 3) **wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia,**

Efekty kształcenia dla studiów doktoranckich na Wydziale zostały określone przez Kierownika Studiów w konsultacji z Radą Naukową. Rada Naukowa powoływana jest przez Dziekana Wydziału. W skład Rady Naukowej wchodzi kierownik studium doktoranckiego, kierownicy katedr oraz zaproszony do współpracy profesor z Wydziału. Efekty nie były konsultowane z doktorantami, gdyż w momencie ich powstawania Wydział nie prowadził studiów. Efekty nie były opiniowane również przez Uczelniany Samorząd Doktorantów. Pracodawcy nie byli zaproszeni do pracy nad efektami kształcenia dla studiów III stopnia.

Od 2012 roku WPT UO prowadzi jedynie podyplomowe studia z biotechnologii. Jako interesariusze zewnętrzni w procesie określania efektów kształcenia, ich osiągnięcia oraz weryfikacji uczestniczą: Oczyszczalnia ścieków w Opolu oraz Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego (od 2010 roku). Pozostałe, nieaktywne studia podyplomowe w większości były finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w jednym przypadku wyłącznie przez słuchaczy. W przypadku studium Rolnictwa i środowiska naturalnego realizowanym w 2010, był to program w ramach Projektu pn.: Wzmocnienie potencjału dydaktycznego kierunków przyrodniczych i technicznych na UO” we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu, gimnazjum nr 5 w Opolu i Opolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Łosiu, a finansowany przez EFS. Po rozpoznaniu zapotrzebowania na rynku lokalnym projektowane jest otwarcie we współpracy ODR w Łosiu podyplomowego studium dotyczącego energetyki odnawialnej.

4) jednostka stosuje system ECTS, w którym liczba punktów odpowiada nakładowi pracy doktoranta i słuchacza, adekwatnemu do osiągniętych efektów kształcenia,

Zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych z dnia 1 września 2011 r. § 4.1. Wydział przypisał programowi kształcenia na studiach doktoranckich 60 punktów ECTS. W programie wyróżniono 3 grupy przedmiotów:

- przedmiotom kształcenia ogólnego (Filozofia/ekonomia/etyka; Prawne, etyczne i ekonomiczne podstawy pracy naukowej; Język angielski) w łącznym wymiarze 150 h przypisano 12 punktów ECTS
- przedmiotom podstawowym i kierunkowym (Metodologia badań naukowych; Zajęcia z dyscyplin biologicznych; Seminarium naukowe) w łącznym wymiarze 360 h przypisano 21 punktów ECTS
- zajęciom fakultatywnym (Dydaktyka szkoły wyższej, Nowoczesne technologie w nauczaniu biologii, Praktyka dydaktyczna oraz Praca eksperymentalna) przypisano 27 punktów ECTS

Budzi wątpliwości liczba punktów przypisana niektórym przedmiotom. Należą do nich Nowoczesne technologie w nauczaniu biologii, za które doktorant otrzymuje 6 punktów ECTS (wymiar 20 godzin) podczas gdy przedmioty kierunkowe punktowane są znacznie niżej. W tej skali ocena pracy eksperymentalnej na 11 punktów ECTS nie ma żadnego uzasadnienia. Ponadto zaliczenie pracy eksperymentalnej do przedmiotów fakultatywnych na kierunku, na którym stanowi ona podstawę pracy doktorskiej jest zabiegiem niezrozumiałym. Zajęcia fakultatywne zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych z dnia 1 września 2011 r. mają rozwijać umiejętności dydaktyczne i zawodowe. Mają to być zajęcia, na których doktorant zdobywa kwalifikację w zakresie nowoczesnych metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych, w wymiarze odpowiadającym od 10 do 15 punktów ECTS. Zajęcia fakultatywne mają przygotowywać do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego, w szczególności w zakresie metodyki zajęć dydaktycznych i nowych technologii wykorzystywanych w kształceniu studentów. Dlatego też przedmiot „praca eksperymentalna”

w zaproponowanej formie nie powinien znaleźć się w grupie przedmiotów fakultatywnych, z przypisaną liczbą punktów ECTS.

Zgodnie z programem studiów doktoranci w formie współprowadzenia zajęć realizują praktykę dydaktyczną w wymiarze 10 h na 2, 4 i 6 semestrze. Praktyka dydaktyczna poprzez samodzielne prowadzenie zajęć przewidziana jest w programie studiów doktoranckich w wymiarze 10 h podczas 8 semestru. Nowoczesne technologie w nauczaniu biologii są przewidziane na 7 i 8 semestrze. Zasadnym byłoby zaplanowanie tego przedmiotu na semestrach wcześniejszych.

Przy współprowadzeniu zajęć doktorant otrzymuje po zrealizowanym semestrze 1 punkt ECTS. Budzi wątpliwość przypisanie punktów ECTS za rolę obserwatora podczas realizacji zajęć przez innego prowadzącego. Przypisanie 6 punktów ECTS – które stanowią 10% ogółu punktów wyrażających czasochłonność studiów doktoranckich, gdzie praktyki dydaktyczne realizowane są w wymiarze 40h, z czego 30 h jest współprowadzonych jest nieuzasadnione.

Również czasowy rozkład zajęć powinien zostać przemyślany. Zajęcia z filozofii lub etyki w 7 semestrze studiów, a zwłaszcza praktyka dydaktyczna w ósmym semestrze zostały zaplanowane stanowczo za późno, jest to bowiem czas kiedy doktorant powinien się koncentrować na przygotowywaniu dysertacji.

- 5) **jednostka posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny - zwłaszcza dla studentów, doktorantów i słuchaczy - system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.**

Wydział nie posiada całościowego systemu, który umożliwiłby dokonanie oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia na studiach doktoranckich. Taki system powinien zostać wypracowany w najbliższych latach. W przedstawionych kartach przedmiotów odnotowano ogólny sposób zaliczenia poszczególnych przedmiotów, jednak tylko w kilku z nich doprecyzowano formę zaliczenia. Te dokumenty wymagają uzupełnienia. Ze względu na bardzo krótki okres funkcjonowania studiów III stopnia jeszcze nie dokonywano oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ CZĘŚCIOWO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Oceniany Wydział nie zapewnia uzyskania efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczą studia III stopnia, nie zapewnia także warunków uzyskania stopnia naukowego doktora w ramach tych studiów. Jednostka powinna rozważyć redukcję liczby doktorantów.**
- 2) **Na studiach podyplomowych zapewniono efekty kształcenia zgodne z wymaganiami pracodawców i umożliwiające nabycie uprawnień nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy.**
- 3) **Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze nie uczestniczą w procesie określania efektów kształcenia na studiach III stopnia. Natomiast znaczący jest udział interesariuszy zewnętrznych w przygotowaniu programów studiów podyplomowych**
- 4) **Stosowany system ECTS nie odzwierciedla w sposób należyty nakładu pracy doktoranta.**
- 5) **Wydział nie posiada wiarygodnego, przejrzystego i powszechnie dostępnego dla doktorantów systemu umożliwiającego ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia**

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

- 1) Jednostka zapewnia kadre stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz prowadzi politykę kadrową umożliwiającą rozwój kwalifikacji naukowych i dydaktycznych pracowników,**

Kadre naukowo-dydaktyczną Wydziału stanowi 101 nauczycieli akademickich dla których jest to podstawowe miejsce pracy, w tym 14 profesorów, 22 doktorów habilitowanych, 53 pracowników ze stopniem doktora oraz 12 pozostałych. Prowadzona na Wydziale polityka kadrowa wyraźnie ogranicza zatrudnienie na stanowisku asystenta osób z tytułem zawodowym magistra.

Z danych przedstawionych przez Wydział wynika, że zdecydowana większość pracowników jest zatrudniona na podstawie mianowania. Multidyscyplinarny charakter powoduje, że kadra reprezentuje kilka obszarów naukowych z przewagą nauk technicznych, (dziedzina nauk technicznych: biotechnologia, budowa i eksploatacja maszyn, budownictwo, elektronika, energetyka, górnictwo i geologia inżynierska, informatyka, inżynieria chemiczna, materiałowa i środowiska), nauk przyrodniczych (dziedzina nauk biologicznych: biologia biochemia, biofizyka, biotechnologia, ochrona środowiska, dziedzina nauk o Ziemi: geografia, geologia), i nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych (dziedzina nauk rolniczych: agronomia, inżynieria rolnicza, ochrona i kształtowanie środowiska, ogrodnictwo, technologia żywności i żywienia, zootechnika). Ponadto są obecni przedstawiciele obszaru nauk ścisłych z dziedziny nauk chemicznych (chemia, ochrona środowiska), obszaru i dziedziny nauk społecznych (pedagogika).

Analizowany okres charakteryzował się zmniejszeniem ogólnej liczby zatrudnionych pracowników zarówno w Uczelni, jak i na Wydziale. Patrząc z perspektywy ostatnich pięciu lat, tj. w stosunku do roku 2008, liczba pracowników Wydziału zmniejszyła się o 7 etatów (6,5%). W tym samym czasie wzrosła liczebność grupy doktorów habilitowanych i profesorów. Aktualna struktura zatrudnienia nauczycieli akademickich według stopni i tytułów naukowych charakteryzuje się dominacją doktorów. Analizując rozwój kadry akademickiej Wydziału w rozpatrywanym okresie należy stwierdzić, że większość stopni naukowych i tytułów została uzyskana poza Uczelnią (6 dr, 7 dr hab., 2 prof.). W tym samym czasie na Wydziale wypromowano 4 doktorów. Duże nadzieje na rozwój własnych kadr – jak zaznaczono w raporcie samooceny - związane są z nowo otwartymi na Wydziale studiami doktoranckimi z zakresu biologii, które pozwolą poprawić tę niekorzystną tendencję. Wydaje się to trendem bardzo korzystnym, gdyż świadczy o promowaniu własnych kadr – związanych z regionem i zawodowo z Uczelnią i zainteresowanych jej rozwojem – a nie kadr sprowadzanych z innych Uczelni, nie zawsze zainteresowanych rozwojem Uczelni.

W tym samym czasie liczba studentów studiujących na Wydziale zmniejszyła się, szczególnie w na studiach niestacjonarnych i podyplomowych. Spadek zainteresowania studiami niestacjonarnymi wyniósł 57%, a podyplomowymi aż 92% i był wyższy niż na Uczelni. W stosunku do liczby studentów liczba nauczycieli akademickich jest dość wysoka – przy 1124 studentach Wydziału w proces dydaktyczny zaangażowanych jest 101 nauczycieli, co daje średnio około 11,1 studentów przypadających na jednego nauczyciela.

Polityka kadrowa Wydziału prowadzona jest w ramach regulacji zawartych w Statucie Uniwersytetu Opolskiego. W związku z wejściem w życie znowelizowanej Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 164 poz. 1365 z dnia 27.07.2005, z późn. zm.) zatrudnienie na wszystkich stanowiskach dydaktycznych następuje w procedurze konkursowej. Wniosek o przyjęcie pracownika naukowo-dydaktycznego formułowany jest w katedrze. Konkurs na stanowisko asystenta i adiunkta ogłasza Dziekan, powołując jednocześnie komisje do jego rozstrzygnięcia. Zgodę na ogłoszenie konkursu na stanowisko profesora wydaje Rektor, ogłaszając konkurs otwarty. Szczegółowe przepisy dotyczące procedury przeprowadzania konkursów zawierają stosowne załączniki do statutu. Podczas rozstrzygnięcia konkursów analizowane są predyspozycje kandydatów w zakresie prowadzenia

dydaktyki i badań naukowych powiązanych z kierunkami studiów, na których osoba ma prowadzić zajęcia. Zatrudnienie osób prowadzących zajęcia w ramach umów cywilno prawnych odbywa się po zaopiniowaniu przez RW.

Dla oceny stanu kadrowego kluczową rolę odgrywa spełnienie wymagań wynikających z minimum kadrowego dla realizowanych kierunków kształcenia. Podstawę prawną określającą aktualne wymagania, stanowi rozporządzenie MNiSW z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.). Liczba nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces dydaktyczny na Wydziale i przypisanych do określonych kierunków spełnia kryteria powyższych przepisów.

Biorąc pod uwagę fakt, że liczba profesorów i doktorów habilitowanych zatrudnionych na Wydziale wynosi 36 a ze stopniem doktora 53 oraz uwzględniając ich specjalności naukowe, Wydział ma wystarczającą liczbę pracowników do pokrycia minimum kadrowego na kierunkach studiów, które aktualnie prowadzi. Należy zauważyć, iż występuje znaczna luka pokoleniowa między pracownikami mającymi tytuł naukowy profesora, w mniejszym stopniu doktora habilitowanego i niższą kadra.

Podstawowym kryterium doboru kadry naukowo-dydaktycznej realizującej proces kształcenia oraz badania naukowe są kwalifikacje, kompetencje i umiejętności akademickie potwierdzone odpowiednim dorobkiem naukowym pozwalającym na uzyskanie stosownych stopni i tytułów naukowych. Dużym wyzwaniem, ale również zamierzeniem kadry kierowniczej Wydziału jest wprowadzenie w ciągu najbliższych lat odpowiednich procedur umożliwiających zachowanie i wzmacnianie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego, a także staranie się o nadanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora inżynierii środowiska. Uzupełnienie w najbliższej przyszłości kadry naukowo-dydaktycznej o samodzielnych pracowników naukowych reprezentujących nauki przyrodnicze w oparciu o możliwości nadawania stopni naukowych będzie niezwykle istotne i zgodne z prowadzonymi i planowanymi, odpowiadającymi potrzebom rynku pracy, w tym e-learningu, na Wydziale kierunkami studiów (biologia, biotechnologia, przyroda, odnawialne źródła energii, geografia).

Powiązanie nauki i dydaktyki z potrzebami regionu jest bardzo wyraźnie odczuwalne, co dobitnie podkreślali interesariusze zewnętrzni i pracodawcy zebrani na spotkaniu z Zespołem Wizytującym. Nawiązana współpraca z jednostkami spoza Uczelni owocuje nie tylko finansowo, ale również poprzez poznawanie potrzeb współpracujących zakładów pracy i jest podstawą dokonywania zmian dostosowujących w programach kształcenia do potrzeb pracodawców.

Spójność zakresu specjalności realizowanych przez kadra naukowo-dydaktyczną z zakładanymi efektami kształcenia należy ocenić dobrze, a posiadane zasoby kadrowe służą realizacji zakładanych celów strategicznych Wydziału. Kadra nauczycieli akademickich dobrze reprezentuje obszary wiedzy i dyscypliny naukowe zgodne z wymienionymi kierunkami. Widoczny jest też wyraźny związek między problematyką badań uprawianych na Wydziale i realizacją procesu dydaktycznego, na co zwracano także uwagę na spotkaniu Zespołu Wizytującego z nauczycielami akademickimi.

Kadra naukowo-dydaktyczna Wydziału poddawana jest okresowym ocenom. System weryfikacji kadry tj. okresowa ocena nauczycieli akademickich jest dokonywany zgodnie z Ustawą o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 164 poz. 1365 z dnia 27.07.2005, z późn. zm.). Ocena nauczycieli akademickich (profesorów tytularnych) przeprowadzana jest raz na cztery lata, natomiast doktorów habilitowanych i doktorów, co dwa lata, a także w procedurze awansu na wyższe stanowisko lub przedłużenia okresu zatrudnienia lub też na wniosek kierownika jednostki. Głównym celem prowadzonej na Wydziale polityki kadrowej jest dbałość o rozwój kwalifikacji naukowych i kompetencji dydaktycznych kadry. Dobór

nauczycieli akademickich do realizacji procesu dydaktycznego nie budzi istotnych zastrzeżeń i oparty jest w głównej mierze na dorobku naukowym pracownika. Kwalifikacje naukowe, dydaktyczne oraz praktyczne kadry naukowo-dydaktycznej prowadzącej zajęcia dydaktyczne i sprawującej opiekę naukową nad doktorantami są na bardzo wysokim poziomie, co potwierdza przegląd dorobku naukowego nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na wszystkich Studiach. Są to osoby legitymujące się dużym dorobkiem naukowym w reprezentowanych dyscyplinach naukowych. Porównanie zakresu specjalności reprezentowanych przez kadrę naukowo-dydaktyczną z efektami kształcenia określonymi dla prowadzonych w jednostce studiów umożliwia prawidłowe powierzanie jej zadań dydaktycznych i naukowych, co gwarantuje realizację założonych efektów kształcenia. Na studiach podyplomowych zajęcia prowadzą także wykładowcy – praktycy, także część zajęć odbywa się w instytucjach zewnętrznych (np. oczyszczalni ścieków).

Jednak przeprowadzone spotkania świadczą o umiarkowanym zadowoleniu studentów z zasobów kadrowych Wydziału. Uwagi studentów w głównej mierze dotyczą małej liczby pracowników dydaktycznych, którym powierzane są zajęcia, które zdaniem studentów są często niezwiązane z ich dziedziną naukową. Studenci zgłaszają, że sytuacja ta dotyczy również przypadków, delegowania pracownika do zajęć z użyciem sprzętu specjalistycznego, do którego obsługi nie był przeszkolony, jako przykład studenci wskazali laboratorium z „inżynierii procesowej”. Niedoskonałe procedury prowadzą również do powstawania niepożądanych sytuacji w procesie dyplomowania na studiach drugiego stopnia, gdy wysoka liczba dyplomantów przypadająca na jednego promotora zmusza to studenta do korzystania z konsultacji u innych pracowników. **Należy zaznaczyć, że problem ten był zgłaszany w raportach z poprzedzających wizytacji i nie został wyeliminowany.** Podjęte działania ograniczyły się do usunięcia wynagrodzenia dla osoby prowadzącej prace dyplomowe.

2) jednostka dysponuje odpowiednią infrastrukturą dydaktyczną dostosowaną do specyfiki oferowanych studiów, zapewniającą osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia,

Zgodnie z opinią Władz Wydziału obecny stan techniczny infrastruktury nie jest w pełni zadowalający. Wydział posiada 5 budynków w 4 lokalizacjach (2 budynki znajdują się na jednej posesji). Z obecną, mocno rozproszoną strukturą Wydziału związane są dość wysokie nakłady finansowe na utrzymanie, ponadto rozproszenie jednostek na znacznym terenie nie sprzyja wzajemnej konsolidacji i wykorzystaniu zasobów ludzkich i materialnych. Ze „Strategii rozwoju Wydziału Przyrodniczo-Technicznego Uniwersytetu Opolskiego na lata 2012-2016” i z uzyskanych w trakcie wizytacji informacji wynika, iż planowane są w niedalekiej przyszłości nowe inwestycje mające ten stan poprawić. W zakresie rozwoju materialnych podstaw prowadzenia dydaktyki i badań naukowych władze Wydziału planują organizację centrów badawczo-dydaktycznych, m. in. ogrodu botanicznego, nowych laboratoriów i pracowni badawczych, stacji terenowych, zwiększenie efektywności wykorzystania bazy badawczo-dydaktycznej w Krasiejowie. Pracownicy Wydziału – szczególnie Katedry Biosystematyki zaangażowali się w projekt restytucji dziedzictwa byłej Królewskiej Akademii Pomologicznej, byłej Wyższej Szkoły Rolniczej i byłej Wyższej Szkoły Leśnej w Prószkowie. Efektem projektu ma być poszerzenie bazy lokalowej Uczelni - w tym szczególnie Wydziału Przyrodniczo-Technicznego – oraz stworzenie bazy terenowej do realizacji zajęć i badań polowych.

Największym, najnowocześniejszym i najlepiej wyposażonym w aparaturę budynkiem jest *Collegium Biotechnologicum* o łącznej powierzchni 2820 m². Znajduje się tu szereg pomieszczeń wykorzystywanych w procesie kształcenia studentów - przygotowawcze, magazynowe, pracownie, laboratoria, socjalne m. in.:

- pomieszczenie mikroskopu elektronowego z zapleczem (ciemnia do wywoływania klisz z mikroskopu),
- pracownia biologiczna wyposażona w liofilizator, urządzenie do mrożenia, kruszarkę, 3 suszarki,
- pomieszczenia techniczne – zmywalnia, sterylizatornie wyposażone w zmywarę, myjkę ultradźwiękową, autoklaw,
- pracownia mikrobiologii (bakteriologii) w której znajdują się minianalizator API, centromat, spektrofotometr, mikroskop z kamerą, wirówka z chłodzeniem, 4 termostaty, komora laminarna,
- laboratorium mikrobiologii z dejonizatorem i 3 termostatami,
- pracownia fitopatologii z cieplarkami,
- pracownia mykologii z zapleczem do przeszczepiania, z 3 termostatami, komorami laminarnymi, wytrząsarką, cieplarki, lodówki, mikroskopy
- pomieszczenie przygotowawcze z mikroskopem kontrastowo-fazowym, inkubator CO₂, dejonizator, sterylizator
- laboratorium mikroskopii świetlnej i elektronowej wyposażone w kriostat, mikrotom, ultramikrotom, mikroskop
- laboratorium ekologii z piecem muflowym, suszarka, miernik powierzchni liści, chlorofilomierz,
- laboratorium biochemii i enzymologii z wirówką z chłodzeniem i demineralizator,
- pracownia biochemii wyposażona w spektrofotometr,
- pomieszczenie bioreaktorów wyposażone w 2 bioreaktory i inkubator z wytrząsaniem,
- pracownia biotechnologii z 2 mikroskopami z kamerą, sonifikator, spektrofotometr, 2 wirówki,
- laboratorium biotechnologii - studenckie,
- pracownia biogeotechnologii z wyparką próżniową,
- pracownia nanobiotechnologii i enzymologii ze spektrofotometrem,
- pracownia biotechnologii roślin z fitotronem,
- pracownia genetyki wyposażona w komorę laminarną, 2 wirówki, cieplarkę, aparat do elektroforezy, inkubator z wytrząsaniem,
- laboratorium genetyki i histopatologii z cieplarką
- pracownia biotechnologii białka wyposażona w termocykler do amplifikacji DNA, komora do pracy z kwasami nukleinowymi,
- pracownia toksykologii,
- sala audytoryjna o pow. 140 m² na ok. 200 miejsc i sala seminaryjna wyposażone w projektor multimedialny, rzutnik pisma, ekran, nagłośnienie stacjonarne i bezprzewodowe,
- sala konsultacyjna z projektorem multimedialnym, rzutnikiem pisma, ekranem.
- 15 pokoi socjalnych.

Laboratoria dla studentów są zaplanowane na 16 osób oraz na 6-8 osób dla magistrantów i doktorantów.

Wiele sprzętu zakupiono z projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WO 2007-2013 „Budowa Laboratorium Biotechnologii Uniwersytetu Opolskiego etap II, wyposażenie obiektu dydaktycznego”. Projekt opiewał na kwotę 940 tys. zł. Część funduszy z tego programu przeznaczono na uzupełnienie istniejącego już wyposażenia *Collegium Biotechnologicum* (m.in. rzutniki, nagłośnienie sali audytoryjnej).

Samodzielna Katedra Biotechnologii i Biologii Molekularnej o powierzchni całkowitej 1860 m², dysponuje 15 pracownikami i laboratoriami m. in.:

- laboratorium bioprocessów i bioreaktorów; na stanie wyrząsarka, termostat, Multifunction Computer Meter, przesiewacz laboratoryjny, młynek laboratoryjny, komora laminarna.
- laboratorium procesów mechanicznych: frezarki, tokarka, dłutownica, strugarka, spawarka, szlifierki, przyrząd do badania wytrzymałości materiałów,
- pracownia bioprocessów i bioreaktorów: bioreaktor z płaszczem wodnym, bioreaktor Biostat, dwa bioreaktory rurowe samodzielnej konstrukcji, wyrząsarka
- laboratorium preparowania próbek środowiskowych,
- pracownia absorpcyjnej spektrometrii atomowej: dwa aparaty AAS, analizator rtęci AMA,
- pracownia pomiarów radiometrycznych (dwie): spektrometr Gamma z detektorem germanowym, Alfaguara do pomiaru radonu, inspektor 1000 do pomiarów izotopów gamma promieniotwórczych, urządzenie do pomiaru mocy dawki promieniowania jonizującego,
- pracownia fotowoltaiki, laboratorium techniki pomiarów: ogniwa fotowoltaiczne (na dachu), aparatura kontrolno pomiarowa,
- pokoje socjalne - 4, sale wykładowe – 3 o pow. 40 - 108 m²,

Samodzielna Katedra Biosystematyki wykorzystuje powierzchnię 496,6 m², w czterech lokalizacjach:

- Zakład Zoologii Bezkręgowców: 3 pracownie naukowe i laboratorium dydaktyczne,
- Zakład Ewolucji i Ekologii Zwierząt: 3 pracownie naukowe, pracownia magisterska, laboratorium dydaktyczne,
- Zakład Anatomii Rozwojowej i Fizjologii Roślin, Zakład Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej, Pracownia mykologii stosowanej i systematyki roślin: 5 pracowni naukowych, zielnik, laboratorium dydaktyczne,
- Zakład Paleobiologii: 3 pracownie naukowe i preparatornia
- Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością: 2 pracownie naukowe i 2 laboratoria badawcze.

Pracownie naukowe są jednocześnie gabinetami prowadzącego, w których jednocześnie prowadzone są badania naukowe oraz konsultacje dydaktyczne, seminaria dyplomowe i magisterskie (ze względu na brak pomieszczeń na tego typu zajęcia). Katedra Biosystematyki nie posiada żadnej sali wykładowej, konwersatoryjnej, seminaryjnej ani magisterskiej. Wspólnie z SKOPZ wykłady prowadzone są w Auli BM oraz warunkowo w bieżącym roku akademickim w Auli B przy ul. Oleskiej 48.

Wyposażenie Katedry Biosystematyki stanowią: cieplarka laboratoryjna, mikroskopy stereoskopowe, zestaw do archiwizacji obrazu, wideoprojektor, kserokopiarka, wyposażenie pracowni technik molekularnych (waga precyzyjna, dejonizator, autoklaw, wyrząsarka, termocykler) sonda do pomiaru małych prędkości, kamera cyfrowa, komputery -5 szt.

Samodzielna Katedra Ochrony Powierzchni Ziemi mieści się w dwóch budynkach. Powierzchnia 8 pracowni i laboratoriów zajmuje łącznie powierzchnię 317 m².

Wyposażenie Katedry stanowią: UV-VIS Varian 50-bio, chromatograf gazowy trójdrożny z dwoma detektorami firmy Varian z komputerem i oprogramowaniem sterującym i analizującym, ekstraktor automatyczny do prób, re destylator REL 5, dejonizatory, destylatory, klimatyzator ASH 14 UBB do pracowni chromatografii, zasilacz awaryjny Mega Line 3750 do chromatografu, mineralizator mikrofalowy Mars, Mineralizator mikrofalowy dwustanowiskowy, mikroskopy stereoskopowe, mikroskopy świetlne LW NV 300 TV, wyrząsarka termostatowana, autosampler CP 8410, rzutnik multimedialny Benq, Miernik

podatności magnetycznej MS2 Bartington z przystawkami: terenową, laboratoryjną i do rdzeni, tachimetr bezlustrkowy SET 630 RK, tlenomierz SO 300, dwa spektrometry absorpcji atomowej, analizator rtęci AMA, młynek hydrometryczny, przenośne laboratorium analizy wody firmy Hach, wilgotnościomierz Aquaterra M300, zestaw pomiarowy (konduktometr, pH-metr, tlenomierz, piece muflowe).

Samodzielna Katedra Inżynierii Procesowej zajmuje powierzchnię 1436 m², zaś pomieszczenia stanowią 13 laboratoriów, 3 laboratoria informatyczne, 18 pokoi socjalnych, 2 biblioteki, sala seminaryjna, 9 sal wykładowych, 5 inne.

Studenci i doktoranci mogą korzystać ze zbiorów bibliotecznych:

Międzywydziałowej Biblioteki Nauk Ścisłych - powstała w 1989 r. z połączenia bibliotek instytutowych. Powierzchnia biblioteki wynosi 387 m², ilość miejsc w czytelni 46. Zgromadziła i udostępnia około 70 600 woluminów książek i 25 000 woluminów czasopism. W czytelni tej biblioteki można korzystać z ponad 300 tytułów czasopism bieżących, krajowych i zagranicznych. Zakres tematyczny gromadzonych zbiorów obejmuje: matematykę, informatykę, fizykę, chemię, nauki rolnicze, geologię, biologię, ekologię i ochronę środowiska. Tradycyjny księgozbiór uzupełniają źródła elektroniczne: książki elektroniczne (w tym podręczniki e_book), czasopisma elektroniczne i bazy danych są dostępne dla użytkowników z domu poprzez zalogowanie się na kartę biblioteczną. Biblioteka oferuje materiały dydaktyczne w postaci filmów przyrodniczych, wydawnictw multimedialnych, poradników metodycznych, programów nauczania, czasopism dydaktycznych, broszur dotyczących edukacji ekologicznej. W czytelni dostępne są także zbiory specjalne: mapy topograficzne, sozologiczne, hydrograficzne (głównie dotyczące Opolszczyzny i województw ościennych) oraz mapy rezerwatów i parków krajobrazowych. Biblioteka posiada bazy danych: Chemical Abstracts (2001-2005). Czytelnicy mogą także korzystać z dostępu do Internetu. Katalog widoczny jest w sieci i książki można zamawiać poprzez Internet.

Biblioteki Wydziału Przyrodniczo-Technicznego gromadzi i udostępnia zbiory zgodnie z profilem kształcenia i badań naukowych. Zbiory obejmują książki i czasopisma, z zakresu: inżynierii procesowej, zarządzania środowiskiem, rewitalizacji wód i środowiska glebowego, podstawowych problemów techniki, materiałoznawstwa, mechaniki, elektroniki, elektrotechniki, a także dydaktyki techniki i informatyki. W Czytelni, dostępny jest zbiór ponad 22 000 Polskich Norm wydanych przez Polski Komitet Normalizacyjny. Informacje o zbiorach można znaleźć zarówno w katalogu kartkowym, jak i komputerowym, na stronie internetowej Biblioteki Głównej. W bibliotece istnieje możliwość korzystania z Internetu, baz danych oraz wykonania odbitek kserograficznych.

W ramach zajęć dydaktycznych studenci kierunku architektura krajobrazu mogą w pełni korzystać z nowo otwartego (23.V.2013 w zrewitalizowanej zabytkowej szkole polskiej z 1905 roku) *Collegium Atrium* będącego budynkiem Instytutu Sztuki. Znajdują się w nim pracownie rysunkowe, malarskie, graficzne, rzeźbiarskie (w tym rzeźby monumentalnej), fotograficzne, multimedialne a także przestrzeń wystawowa. Pracownie wyposażone są w przyrządy i urządzenia pozwalające na wykonywanie prac przy pomocy technik tradycyjnych a również współczesnych.

Infrastruktura dydaktyczna i badawcza Wydziału jest wystarczająca do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Jednak w opinii studentów (studiów niestacjonarnych) sprzęt laboratoryjny w niektórych laboratoriach jest przestarzały, niższej klasy niż w firmach prywatnych, co utrudnia wykorzystanie zdobytej podczas studiów wiedzy w warunkach istniejących w nowoczesnym laboratorium.

Wśród interesariuszy zewnętrznych mających duży wpływ na kształcenie na Wydziale można wymienić m. in.: Urząd Miasta Opole, Przedsiębiorstwo Usług Technicznych, Elektrownia Opole, Szkółki drzew i krzewów Konieczko, Konsulat Republiki Federalnej Niemiec, Inspekcja weterynaryjna, Lesaffre Polska S.A. (produkcja drożdży), Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Przedsiębiorstwo Wdrożeń i Zastosowań Biotechnologii, Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiosławie, Przedsiębiorstwo produkcji urządzeń dla przemysłu koksowniczego. Wszyscy chętnie przyjmują studentów na praktyki i staże, a także do pracy, udostępniają swoje laboratoria do wykonywania prac dyplomowych (powstało kilka prac inżynierskich i magisterskich).

Przybyli na spotkanie z Zespołem pracodawcy (16 osób) bardzo wysoko oceniali poziom wiedzy absolwentów UO. Padły stwierdzenia: „Uczelnia spełnia w 100% oczekiwania”. Pojedyncze głosy dotyczyły potrzeby zwiększenia praktyk. Wskazane jest dalsze staranie się Wydziału o interesariuszy zewnętrznych, którzy mogą w dużym stopniu pomóc Wydziałowi w dydaktyce, a przede wszystkim wesprzeć finansowo w realizacji zaawansowanych badań naukowych.

Opinia studentów na temat infrastruktury dydaktycznej oferowanej przez Wydział różni się w stopniu znaczącym przy analizowaniu jej na poziomie poszczególnych Katedr. Pozytywne opinie, prezentowane przez studentów podczas spotkania z ZO PKA dotyczą wyłącznie pomieszczeń dydaktycznych w nowych obiektach Wydziału i laboratoriów w nich umiejscowionych. **Mimo posiadania zmodernizowanej bazy dydaktycznej, nie jest ona w pełni wykorzystywana przez wszystkich studentów Wydziału, z uwagi na niezależność Katedr i prowadzonych przez nie kierunków.** Obecna sytuacja jest dla studentów niezrozumiała i owocuje ich niezadowoleniem z obowiązku odbywania zajęć w niewyremontowanych pomieszczeniach (na kierunkach „biologia”, czy „ochrona środowiska”), w tym na wysłużonym sprzęcie laboratoryjnym, podczas gdy ich zdaniem możliwe byłoby ich zaplanowanie w nowych obiektach dydaktyczno-naukowych Wydziału. Równocześnie studenci stwierdzili, że programy kształcenia są tworzone na podstawie posiadanej infrastruktury, bez uwzględnienia potrzeb jej modernizacji dla sprostanienia wymaganiom wiedzy i umiejętności obsługi sprzętu, oczekiwanych przez przyszłych pracodawców. Zespół Oceniający podziela poglądy studentów, w części dotyczącej lepszego wykorzystania posiadanej bazy laboratoryjnej. Taka sytuacja prawdopodobnie wynika, przynajmniej w części, ze struktury Wydziału oraz organizacji kształcenia polegającej na przypisaniu kierunków studiów do poszczególnych katedr, a tym samym posiadanej przez nie bazy materialnej.

Z opinii studentów prezentowanej podczas spotkania z ZO PKA i braku stosownych procedur wynika, że skuteczne sygnalizowanie potrzebnych zmian w zakresie omawianym niniejszym punktem, odbywa się wyłącznie przez prowadzących zajęcia. Z uwagi na powyższe należy studentom udostępnić możliwość oceny oferowanej infrastruktury dydaktyczno-naukowej, aby przy planowaniu inwestycji, Władze Wydziału otrzymały pełen obraz jej oceny przez wszystkich interesariuszy wewnętrznych.

3) polityka finansowa jednostki zapewnia stabilność jej rozwoju.

Główne cele strategiczne Wydział realizuje dzięki staraniom o środki finansowe z różnych źródeł. Podstawowe potrzeby w zakresie kształcenia studentów i podejmowanych działań projakościowych pokrywane są z dotacji otrzymywanej z MNiSzW. Wydział nie posiada samodzielności finansowej. W bieżącym roku na utrzymanie potencjału badawczego Wydział otrzymał dotację podmiotową w wysokości 443 910 zł. Środki te podzielono zgodnie z ustalonymi na Kolegium Dziekańskim zasadami: 50% zostało przeliczonych na podstawie

tzw. liczby N ($N_{\text{katedry}}/N_{\text{wydziału}}$) – wg stanu na 18.04.2013 r., pozostałe 50% przeliczono na podstawie liczby zdobytych punktów uzyskanych w roku 2012. Poszczególne Katedry otrzymały kwoty:

- Samodzielna Katedra Biosystematyki – 141 772,64 zł,
- Samodzielna Katedra Biotechnologii i Biologii Molekularnej – 114 494,24 zł,
- Samodzielna Katedra Inżynierii Procesowej - 58 534,24zł,
- Samodzielna Katedra Ochrony Powierzchni Ziemi – 62 250,75 zł,
- Katedra Technologii – 16 467,14zł,
- Rezerwa Dziekana – 50 391,00 zł.

Ponadto Wydziałowa Komisja Konkursowa powołana zgodnie z pkt. 1 Regulaminu przyznawania dotacji celowej na przeprowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich finansowanych w wewnętrznym trybie konkursowym na Wydziale dokonała podziału dotacji celowej w wysokości 17 140 zł. Z Projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WO 2007-2013 „Budowa Laboratorium Biotechnologii Uniwersytetu Opolskiego” etap II, wyposażenie obiektu dydaktycznego” za 940,00 tys. zakupiono aparaturę do Laboratorium Biotechnologii UO.

Na działalność naukowo-badawczą w roku 2012 poszczególne Katedry Wydziału przeznaczyły:

- Katedra Biosystematyki – łącznie 247 172,91 zł, z czego w Katedrze realizowano 11 projektów i tematów badawczych za 158 686,91 zł (w tym 1 dofinansowywany przez UE) zaś 88 486,00 zł to były środki na badania statutowe pozostałe z 2011 r., środki pozostałe z 2011 r. do dyspozycji jednostki i rezerwa na rok 2012, które przeznaczono głównie na zakup niezbędnej aparatury badawczej i odczynników chemicznych na potrzeby Jednostki i inne bieżące potrzeby w tym oprogramowanie komputerowe, materiały eksploatacyjne i biurowe.
- Katedra Biotechnologii i Biologii Molekularnej – łącznie 533 334,26 zł w Katedrze realizowano 11 tematów badawczych (w tym 1 finansowany przez UE) za kwotę 383 858,26 zł natomiast 149 476,00 zł były to środki pozostałe z 2011 r.
- Katedra Inżynierii Procesowej – realizowała 6 tematów statutowych o wartości 47800,00 zł (z czego tylko 1 został zakończony) oraz badania na rozwój młodej kadry i doktorantów (2 tematy) za kwotę 3879,00 zł. (łącznie 51 679 zł).
- Katedra Ochrony Powierzchni Ziemi realizuje 13 tematów badawczych z których zdecydowana większość jest w trakcie realizacji dlatego nie przedstawiono kosztów tych badań. Pozostałość środków z badań statutowych z 2011 r. – 60577,00 zł oraz rezerwę kierownika Katedry z 2012 r. - 2560,00 zł zostały przeznaczone na zakup sprzętu, druk monografii, wsparcie działalności naukowo-badawczej pracowników Katedry.
- Katedra Technologii – prowadzi 3 tematy badawcze - jeszcze nie zakończone, w 2 tematach wykonano badania za 2 438,00 zł.

Władze Wydziału dużą wagę przywiązują do rozwoju badań naukowych. Badania naukowe są jednym z czterech celów strategicznych rozwoju Wydziału. Ich rozwój, a także współpraca z otoczeniem ma na celu w konsekwencji podwyższenie kategoryzacji Wydziału i zwiększenie nakładów na badania. Jednostka nie wypracowała mechanizmów pozwalających w sposób systemowy finansować działania projakościowe.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego ⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Prowadzona na Wydziale polityka kadrowa spełnia potrzeby wynikające z realizacji zadań dydaktycznych i badań naukowych. Dobór kadry naukowo-dydaktycznej jest prawidłowy i umożliwia uzyskanie zakładanych efektów. Specjalności naukowe kadry odpowiadają prowadzonym kierunkom studiów i poziomom kształcenia. Natomiast system kontroli jakości pracy dydaktycznej wykazuje braki. Naprawy wymagają również procedury przydzielania dyplomantów do poszczególnych pracowników
- 2) Infrastruktura dydaktyczna i badawcza Wydziału jest wystarczająca, do profilu prowadzonego kształcenia i na ogół odpowiednia do założonych zadań, należy jednak podjąć działania na rzecz szerszego udostępnienia nowych obiektów na potrzeby wszystkich studentów. Umożliwia prowadzenie kształcenia oraz badań dostosowanych do jego specyfiki, wystarczających do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Interesariusze zewnętrzni mają udział w zapewnieniu dostępu do bazy o najwyższych standardach.
- 3) Prowadzona konsekwentna polityka finansowa na Wydziale, polegająca na racjonalnym gospodarowaniu posiadanymi środkami, pozwala na zrównoważenie kosztów i przychodów, co umożliwia zachowanie stabilności finansowej Wydziału. Widoczne są braki w zasobach lokalowych, stan aparatury nie zawsze jest zadowalający, niewielkie jest też pozyskiwanie środków finansowych z grantów.

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Wydział prowadzi badania naukowe w dziedzinie biologii oraz nauk pokrewnych. Analiza przygotowanego do oceny parametrycznej jednostki zestawienia publikacji naukowych, które ukazały się w ostatnich czterech latach wskazuje na znaczną aktywność badawczą pracowników Wydziału. Otrzymane wyniki zostały zawarte w 127 pracach opublikowanych w czasopiśmie wymienionych w części A wykazu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, tj. w czasopiśmie posiadającym *impact factor*; ponadto pracownicy Wydziału opublikowali w tym okresie 187 prac w części B wykazu Ministra, 7 monografii naukowych w językach obcych, 17 monografii w języku polskim oraz ponad 100 rozdziałów w różnorodnych monografiach; są także autorami kilku patentów. Wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze są wykorzystywane przez pracowników Jednostki w dydaktyce prowadzonej na wszystkich poziomach kształcenia. Przeglądając prace naukowe wykładowców studium doktoranckiego, których nazwiska znalazły się w dostarczonych ZO kartach programowych stwierdzono, że znaczna większość wykładowców legitymuje się udokumentowanym dorobkiem naukowym w dziedzinie, która jest przedmiotem nauczania i/lub w dziedzinach pokrewnych. W jednym przypadku zastrzeżenia budzi ilościowa ocena dorobku: wykładowca na studium doktoranckim powinien publikować z częstotliwością większą niż 1 publikacja w języku polskim na 4 lata.

Na Wydziale istnieje wprowadzony system dotowania badań prowadzonych przez doktorantów, ale środki przeznaczone na ten cel są niedostateczne. W maju 2013 Wydziałowa Komisja Konkursowa powołana przez Dziekana na podstawie „Regulaminu podziału dotacji celowej na przeprowadzenie badań naukowych (...) służących rozwojowi młodych naukowców (...)” dokonała podziału dotacji w wysokości 17 140 zł, z której pięcioro doktorantów otrzymało po 1300 zł. Możliwości prowadzenia badań naukowych przez doktoranta zależą więc w zasadniczym stopniu od jego opiekuna naukowego. W opinii doktorantów obecnych na spotkaniu z ZO większość z nich nie posiada warunków, ani możliwości do prowadzenia

badan doświadczalnych fundamentalnych dla wykonania doktoratu w dziedzinie biologii. W tej sytuacji dziwi fakt przyjęcia w roku otwarcia programu aż 20 uczestników studiów doktoranckich przy wyraźnym braku możliwości zapewnienia niezbędnej infrastruktury, aparatury oraz odczynników.

Oceniając badania naukowe prowadzone przez doktorantów należy mieć na uwadze, iż studia doktoranckie na Wydziale dopiero się kształtują i nie ma jeszcze wypracowanych form realnego wspierania doktorantów w realizacji badań naukowych.

Z przeprowadzonych spotkań wynika, iż studenci w umiarkowanym stopniu uczestniczą w badaniach realizowanych przez Jednostkę. Studenci zaznaczają, że jest to związane z niewystarczającym informowaniem ich o rekrutacji do udziału w projektach badawczych i wnioskują o usprawnienie tego systemu. Główna działalność naukowa studentów skupia się na pracy w obrębie kół naukowych i przynosi rezultaty w postaci publikacji w czasopiśmie naukowych, czy wydawnictwie Uczelni. Praca kół naukowych nie znajduje bezpośredniego przełożenia na modyfikację procesu kształcenia. Jeśli student przedstawia inicjatywę rozpoczęcia pracy badawczej, Wydział umożliwia mu korzystanie z infrastruktury naukowej, co należy ocenić pozytywnie.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego ⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wydział prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami. Wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze są wykorzystywane na wszystkich poziomach kształcenia. Jednostka nie stwarza doktorantom chętnym do pracy badawczej odpowiednich możliwości do realizacji badań naukowych. Aktywność naukowa studentów prezentuje się zadowolająco, przy czym nie znajduje przełożenia na proces kształcenia. Usprawnienia wymaga system informowania o prowadzeniu naboru do prac badawczych prowadzonych przez Jednostkę.

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

1) Studenci, doktoranci i pracownicy jednostki uczestniczą w programach międzynarodowych,

Wydział wykazuje stosunkowo małą aktywność związaną z udziałem w programach międzynarodowych opartą na dwóch filarach – wymianie osobowej oraz realizacji wspólnych projektów naukowych. W programach międzynarodowych oraz w wymianie realizowanej z zagranicznymi ośrodkami akademickimi uczestniczą głównie pracownicy, w mniejszym stopniu studenci. Za granicę wyjeżdża niewielka grupa studentów i nauczycieli akademickich. Współpraca ta oparta jest o umowy międzyuczelniane i programy międzynarodowe oraz jest efektem kontaktów poszczególnych jednostek organizacyjnych Wydziału i pracowników z partnerami zagranicznymi. Wydział współpracuje z Uniwersytetami i innymi Jednostkami w Dreźnie, Odessie, Sewastopolu, Duszanbe, Taszkencie, Regensburgu, Colorado, Kijowie, Poczdamie, Bonn, Olomouc (Czechy), Waszyngtonie, Połtawie, Lwowie, Mannheim, Stuttgarcie. Współpraca z jednostkami badawczymi i szkołami wyższymi poza granicami

kraju rozpoczyna się na ogół od wspólnych badań. W ramach poszerzenia tej współpracy pojawiają się możliwości podjęcia współpracy dydaktycznej. W latach 2009-2012 w ramach wspomnianych umów wyjechało 21 pracowników, w tym samym czasie przyjechało 5 pracowników z Kijowa. Wymiana studentów dotyczyła Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie, gdzie wyjechało 6 studentów i przyjechał 1. W programie Erasmus w ostatnich 3 latach akademickich wyjechało 10 studentów. W bieżącym roku akademickim ma wyjechać 7 osób. Studenci skarżyli się na zbyt małe dofinansowanie na ten cel. Współpraca w ramach projektów badawczych pozwala na zapoznanie się z metodologią prac laboratoryjnych oraz organizacją pracy studentów. Studenci podczas wyjazdów nabywają nową wiedzę, umiejętności i kompetencje, a także przełamują bariery językowe i kulturowe, dzięki czemu zdobywają pracę nie tylko w naszym kraju.

Uzyskane doświadczenia są wykorzystywane w pracy dydaktycznej przy tworzeniu i doskonaleniu programów przedmiotów kształcenia. W programach tych nie brali dotychczas udziału doktoranci, gdyż studia doktoranckie funkcjonują dopiero od roku. Częstość wyjazdów studentów i pracowników Wydziału mogłaby być wyższa w odniesieniu do liczebności zarówno studentów, jak i kadry naukowej. Zaleca się zatem podjęcie przez Władze Wydziału działań zwiększających mobilność studentów i doktorantów, np. poprzez informowanie o możliwościach ubiegania się o staże zagraniczne w ramach ogólnodostępnych programów stypendialnych.

Doktoranci mają możliwość uczestniczenia w programach międzynarodowych. Uczelniana oferta dostępna jest na stronie Biura ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Opolskiego oraz stronie Programu Erasmus realizowanego na Uczelni. Obie strony zawierają informacje o tym, kto i kiedy może ubiegać się o stypendium zagraniczne czy wyjazdowe. Podane są terminy składania wniosków, placówki z którymi uczelnia ma podpisane umowy współpracy oraz szczegółowe opisy programów w ramach których można aplikować o udział. Doktoranci nie korzystają jeszcze z ww. możliwości głównie z powodu sytuacji materialnej w jakiej się znaleźli. Większość z doktorantów ze względu na brak stypendium doktoranckiego była zmuszona do podjęcia pełnoetatowej pracy zawodowej, często poza Opolem.

Studenci Jednostki mają możliwość udziału w programie wymiany międzynarodowej Erasmus w formie studiów oraz praktyk studenckich, jednak zainteresowanie nim jest niewielkie, kilku studentów w skali całego Wydziału. Studenci wyjaśnili podczas spotkania z ZO PKA, że głównym powodem zaistniałej sytuacji jest niewystarczające wsparcie finansowe dla osób wyjeżdżających, gdyż pokrywa wyłącznie koszty zakwaterowania, co jest czynnikiem szczególnie demotywującym osoby mniej zamożne. Kolejny aspekt, to mała liczba państw i uczelni posiadających podpisane umowy bilateralne z Wydziałem, przez co zainteresowanie udziałem w wymianie znacznej liczby studentów eliminuje bariera językowa (np. nieznanostwo języka niemieckiego).

2) jednostka podejmuje działania mające na celu internacjonalizację procesu kształcenia, w tym w zakresie określania efektów i realizacji programu kształcenia,

Wydział prowadzi działania zmierzające do internacjonalizacji procesu kształcenia. Władze Wydziału są świadome tego, iż w dobie globalizacji o randze jednostki decyduje odniesienie jej pozycji nie tylko do jednostek krajowych, lecz także do nurtu nauki światowej i w tej perspektywie wykazuje swoją aktywność poprzez kontakty kadry dydaktycznej z różnymi ośrodkami Europy i świata oraz wymianie studentów w ramach europejskiego projektu Erasmus. Priorytetowe zadanie w najbliższej przyszłości polegać będzie na stworzeniu odpowiednich warunków do prowadzenia badań na światowym poziomie i upowszechnieniu wyników badań w postaci publikacji o zasięgu światowym.

Wyjazdy zagraniczne mają zwykle charakter szkoleniowy, dydaktyczny i naukowy. Dotyczą współpracy w zakresie administracji, organizacji wymiany studentów i doświadczeń jakości

i atrakcyjności kształcenia, współpracy w obszarze dydaktyki kształcenia nauczycieli i pedagogiki, wymiany doświadczeń przy tworzeniu nowych specjalności, naukowo-badawczej (udostępnienie laboratoriów badawczych i specjalistycznej aparatury naukowej), współpraca w zakresie wymiany pracowników i wspólnych badań, staży naukowych, konsultacji naukowych. We współpracy międzynarodowej w tym zakresie uczestniczyło 9 studentów, 2 doktorantów (od 2012 r.) i 43 pracowników w latach 2009-2012.

Pozytywnie należy ocenić realizację programu Przemysł dla Nauki - Nauka dla Przemysłu. W 2012 r. w ramach programu prowadzona jest wymiana informacji na temat kształcenia w zakresie odnawialnych źródeł energii w Polsce i w Niemczech z trzema ośrodkami akademickimi (Wyższa Szkoła Dualna w Mannheim, Uniwersytet w Stuttgarcie oraz Uniwersytet w Mannheim), w której uczestniczy duża grupa pracowników (po 20) i 2 doktorantów.

Prowadzenie badań międzynarodowych i doskonalenie warsztatu dydaktycznego są ze sobą nierozzerwalnie związane. Wszyscy pracownicy naukowcy Wydziału, którzy wyjechali w celach prowadzenia badań (czy tylko konferencyjnych) wracają bogatsi o doświadczenia i materiały dokumentacyjne wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Brak wydzielenia w dotacji budżetowej środków na promocję i współpracę w zakresie działalności dydaktycznej skutkuje przypadkowością w jej realizacji i niemożnością podejmowania zaplanowanych działań w tym zakresie. Udział nauczycieli akademickich w międzynarodowych projektach umożliwił zdobycie wiedzy, materiału badawczego, doświadczeń, interesujących rozwiązań dydaktycznych, sprzyjających aktywizacji studentów, które są wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Umożliwiły wzbogacenie metod dydaktycznych w odniesieniu do przedmiotów realizowanych na prowadzonych kierunkach studiów.

Chociaż system finansowania wykazuje braki to współpraca dydaktyczna z uczelniami zagranicznymi rozwija się, a liczba pracowników Wydziału w niej uczestniczących rośnie. Rezultatami rozwijającej się współpracy są:

- Nowe, własne i oryginalne materiały faktograficzne wprowadzane do treści zajęć.
- Realizacja prac dyplomowych (licencjackich, inżynierskich i magisterskich) z wykorzystaniem materiałów pozyskanych podczas wyjazdów zagranicznych.
- Korygowanie programów zajęć różnych kierunków studiów prowadzonych na Wydziale z uwzględnieniem treści programowych realizowanych na kierunkach o podobnym charakterze za granicą.
- Wykłady naukowe otwarte realizowane na terenie Wydziału przez zaproszonych gości w czasie których prezentowane są również rozwiązania dydaktyczne praktykowane poza granicami kraju.
- Gromadzone doświadczenia w zakresie sposobów organizacji i prowadzenia dydaktyki w uczelniach zagranicznych, co pozwala optymalizować rozwiązania na Wydziale.

Pomimo przygotowanej kadry dydaktycznej Wydział nie prowadzi kształcenia w języku angielskim gdyż (jak nas poinformowano) poziom znajomości języka przez studentów (doktorantów) nie pozwala na to.

Skala podejmowanych przez jednostkę działań dotyczących internacjonalizacji kształcenia jest niewielka i powinna być zintensyfikowana, szczególnie w odniesieniu do studiów III stopnia.

W ocenie studentów Wydział, nie przedstawia zadowalających starań w internacjonalizacji procesu kształcenia. Studenci wnioskuje o zwiększenie liczby podpisanych przez Jednostkę umów bilateralnych, uruchomienie przedmiotów w języku obcym, czy aktualizację informacji dotyczących programów wymiany. Podczas wizytacji zanotowano, że uczestnictwo w wymianie nie jest poddawane ewaluacji, pozwalającej określić zasadność kontynuowania współpracy z daną uczelnią zagraniczną, a także czy i jak wymiana wpłynęła na osiągnięcie

przez studenta zakładanych efektów kształcenia. Studenci pozytywnie wypowiadają się pracy wydziałowych koordynatorów programu Erasmus.

3) jednostka współpracuje z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi,

Współpraca międzynarodowa na Wydziale opiera się głównie na wymianie doświadczeń naukowych. Oprócz nabytej wiedzy praktycznej i teoretycznej efektem tej współpracy są publikacje w czasopismach naukowych. Dużą rolę odgrywa także współpraca z krajowymi ośrodkami akademickimi. Współpraca ta jest poparta konkretnymi przykładami: poszerzenie tematyki i zakresu prowadzonych badań naukowych, realizacja wspólnych projektów badawczych, konsultacje naukowe. Udział pracowników Wydziału w organizacji konferencji naukowych i studenckich konferencji naukowych, organizowanie seminariów, programów edukacyjnych i reportaży, odczytów, szkoleń i warsztatów. Umożliwienie studentom, doktorantom i pracownikom poboru materiału biologicznego oraz zakładania poletek eksperymentalnych, doskonalenie procesu dydaktycznego, podnoszenie kwalifikacji nauczycieli akademickich, współpraca w zakresie realizacji prac inżynierskich, magisterskich i doktorskich, staży, współpraca w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, realizacja zajęć terenowych, pozyskiwanie funduszy na działalność naukową i dydaktyczną (obozы paleontologiczne w Dinoparku w Krasiejowie). Przykładem współpracy jest zapraszanie wybitnych specjalistów z danej dziedziny i umożliwienie im w formie seminaryjnej zaprezentowania najnowszych osiągnięć. W ramach współpracy organizowane są wykłady, tzw. *visiting professor*. Przedstawiciel konsulatu RFN w Opolu zwrócił uwagę na współpracę Wydziału z uczelniami niemieckimi w zakresie kształcenia dualnego.

Oceniając rolę współpracy międzynarodowej na prowadzone kształcenie i działalność naukowo-badawczą można stwierdzić, że jest ona jeszcze niewielka. Korzystniej przedstawia się współpraca z krajowymi ośrodkami akademickimi. Odgrywa ona istotną rolę na poziomie studiów I i II stopnia, natomiast jeszcze niewielką na studiach doktoranckich.

Z dostarczonej dokumentacji wynika, że udział studentów we współpracy z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi, w głównej mierze realizowany jest poprzez uczestnictwo w konferencjach tematycznych, plenerowe wyjazdy dydaktyczne, realizację grantów, czy prace badawcze studentów wykonywane w ramach procesu dyplomowania. Realizowane przez Wydział działania, w prezentowanej przez studentów opinii spełniają ich podstawowe oczekiwania w tym zakresie.

Uczelnia partycypuje w programie krajowej wymiany studentów MOST, udzielając studentom wsparcie realizowane przez koordynatora programu, przy czym nie prowadzi działań informacyjnych i zachęcających studentów do uczestnictwa w programie. Przeprowadzony wśród studentów wywiad ukazuje ich małą świadomość nt. funkcjonowania programu na Wydziale, skutkiem czego jest brak zainteresowania tą formą mobilności.

4) jednostka współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w celu osiągnięcia właściwych efektów kształcenia.

Raport samooceny zawiera obszerną listę firm i instytucji współpracujących z Wydziałem. Konkretnie przykłady zakresu i wyników współpracy przyniosło spotkanie z pracodawcami, które wykazało zaangażowanie firm i instytucji we współpracę z Jednostką. Przedstawiciel Wydziału Gospodarki i Innowacji Urzędu Miasta Opole wskazał na działanie swojej instytucji w nawiązywaniu kontaktów naukowców z Wydziału z przedsiębiorstwami, których wynikiem są badania naukowe dające możliwość zapoznania się i pracy z nowymi technologiami w odpowiednio wyposażonych laboratoriach. Z tych możliwości korzystają także studenci. Istotne znaczenie ma współpraca w zakresie praktyk studenckich. Zapewniając miejsca praktyk firmy i instytucje mają wpływ na efekty kształcenia, na ponawianie praktyk przez tego samego studenta, a także w wielu przypadkach na zatrudnienie po uzyskaniu dyplomu. Przedstawiciele instytucji i firm, także prywatnych, w tym zagranicznych podkreślali, że

absolwenci Wydziału mają wiedzę na dobrym poziomie i są właściwie przygotowani do pracy zawodowej. Szereg instytucji, jak Opolski Park Krajobrazowy, rozwija szeroką współpracę bez jej sformalizowania. Inne jak Opolski ODR, od ponad 2 lat rozwija intensywną współpracę w obszarze zrównoważonego rozwoju wsi. Po wcześniejszym okresie niesformalizowanej współpracy, była ona podstawą nie tylko praktyk, staży, ale też przeprowadzenia konferencji na temat odnawialnych źródeł energii w wyniku której powstaje projekt studium podyplomowego z tego zakresu. Bardzo dobrym przykładem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest Park Jurajski w Krasiejowie, który swą wiarygodność utrzymuje dzięki współpracy z naukowcami i studentami Wydziału, a pracownicy naukowcy i studenci mają pełną możliwość prowadzenia badań naukowych, odbywania praktyk studenckich. Wyniki badań są wykorzystywane przez Park do podnoszenia jakości przekazu edukacyjnego. Utrwaleniem tej współpracy jest przekazanie Uniwersytetowi Opolskiemu na własność budynków przeznaczonych na cele wystawiennicze i dydaktyczne.

O warunkach współpracy z otoczeniem zewnętrznym mówili także studenci. Według ich opinii np. kierunek architektura krajobrazu traktowany jest jako dodatkowa szansa znalezienia swego miejsca na rynku pracy, każde wykształcenie ma wartość jeżeli ponadto student się wyróżnia poprzez działalność w kołach naukowych, poprzez współpracę z firmami, które z otwartymi rękami przyjmują studentów na staże (kierunek biotechnologia) w trakcie wyjazdów stażowych efekty kształcenia są sprawdzane przez interesariuszy zewnętrznych. Na współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym pozytywnie wpływa również czasopismo Uniwersytetu Opolskiego Indeks, które rejestruje w kronice uniwersyteckiej wydarzenia aktualne lecz również sprawy związków uczelni, a w tym Wydziału z życiem Opola i regionu. Aktualny program XI Opolskiego Festiwalu Nauki (24-27.05.2013) wskazuje na wszechstronną aktywność pracowników Wydziału.

Wydział współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym na poziomie studiów I i II stopnia m.in. w ramach praktyk zawodowych oraz przy realizacji prac dyplomowych. W ramach studiów III stopnia nie ma jeszcze takiej współpracy, jednak w perspektywie kolejnych lat istnieją takie możliwości. Dotychczas zawiązana współpraca Jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym rozwijana jest przez prowadzenie sporadycznych wykładów z udziałem przedstawicieli rynku pracy, realizowanie zajęć terenowych (m.in. na kierunku ochrona środowiska), czy okazjonalne wyjazdy zapoznawcze do zakładów pracy. Studenci wnioskują o zintensyfikowanie dotychczasowej współpracy Jednostki z otoczeniem gospodarczym, przynajmniej w kontekście zwiększenia liczby godzin kontaktowych z pracodawcami lub pracownikami, będących istotnym ogniwem dla przekazywania wiedzy związanej z przyszłą aktywnością zawodową. Studenci oczekują również zwiększenia liczby wizytacji w laboratoriach zakładowych, aby zaznajomić się z aktualną aparaturą wykorzystywaną w przemyśle, ponieważ część aparatury będącej na wyposażeniu Wydziału jest w ich opinii przestarzała.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ⁴ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Udział studentów studiów I i II stopnia we współpracy międzynarodowej można ocenić jako niezadowolający i Wydział w tym zakresie powinien podjąć odpowiednie działania, w celu umożliwienia im uczestniczenia w wymianie zagranicznej. Studenci Wydziału biorą udział w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus.**
- 2) Wydział prowadzi działania na rzecz internacjonalizacji studiów. Dzięki współpracy międzynarodowej podnoszony jest poziom wiedzy i kwalifikacji pracowników naukowych, co ma umiarkowany wpływ na proces dydaktyczny. Wydział nie**

proceeds education in English. The policy of the Faculty leading to the intensification of international exchange should be evaluated as ineffective.

- 3) Cooperation with domestic and foreign centers exerts influence on education, mainly the improvement of the didactic process for students I and II degrees. Unfortunately, the frequency of student and faculty trips to foreign universities is still too low in relation to their number and indicates the need for intensification of activities in this area. Decisions play a larger role in cooperation with domestic academic centers, enterprises and institutions.
- 4) The Faculty conducts a rather wide range of cooperation in the socio-economic area, rather often in a less formalized way, although it is possible to point out cases where this cooperation takes place on the basis of concluded agreements. It concerns mainly studies I and II degrees.

7. Support, didactic and material provided by the unit to students and doctoral students in the process of learning

- 1) The unit has an implemented system of scientific, didactic and material support, taking into account the needs of disabled persons,

The Faculty realizes exclusively required statutory material support, and scholarships for students of the directions of „environmental engineering” and „biotechnology”. Students positively express their views on the implementation of obligations by the responsible bodies for the distribution of material support, and they also request the implementation of a scholarship program for students benefiting from international exchange.

Scientific care realized by the Faculty is mainly based on the provision of consultations by academic staff, the functioning of the supervisor's office, the scientific tutor and the year tutor. It is positively evaluated that the implementation of equalizing activities in the narrow fields of the directions of study. Students evaluate the functioning of the offered scientific support as sufficient in terms of their research activity.

The didactic care system functioning in the Faculty requires the implementation of corrective activities. The activity of the year supervisor, the basic one in terms of the provisions of the University, the organ of didactic support, in the evaluation of students is insufficient. Students state that the activity of such a person leads to the organization of meetings for students starting their studies. In the following years of study, part of the duties assigned to the year supervisor are taken over by the year tutor, leading to a situation where the activity of the first one is marginalized by students and considered unnecessary. In the evaluation of students, the equipment of the faculty library, access to premises for didactic purposes and the use of the program in the process of education, is sufficient.

Contact with the dean's office, and the secretariats of the chairs, students evaluate positively. In terms of ensuring the appropriate level of didactic and administrative support of students, it is positively evaluated that the use of electronic communication means in the form of internet pages of the unit and the electronic system of student support USOS. Students also note that they expect the unification of the information available at the level of the chairs and the care of their actuality. Students request

również o poszerzenie sposobu prezentacji tematów prac dyplomowych, o przeprowadzenie dodatkowych spotkań ze studentami, z uwagi na niewystarczającą znajomość pracowników, w których zajęciach studenci nie uczestniczyli.

Opieka nad osobami z orzeczonym stopniem niepełnosprawności w szerokim zakresie świadczona jest przez uczelniane Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych, którego działalność wychodzi naprzeciw prezentowanym przez studentów potrzebom. Należy zaznaczyć, że w opinii studentów wyłącznie nowe obiekty Jednostki są przystosowane do wymogów osób z niepełnosprawnością ruchową.

Wyłącznie Samorząd Studencki uczestniczy w procesie oceny prawidłowości działania opisywanych elementów Systemu, poprzez cykliczne spotkania z Władzami Wydziału, osiągając w tym zakresie zadowalającą z ich perspektywy skuteczność. W kontekście mnogości prezentowanych przez ogół studentów Wydziału opinii, należy zwrócić uwagę na potrzebę bardziej obszernego ich zasięgnięcia wśród tej części społeczności akademickiej.

Na Wydziale nie funkcjonuje system opieki naukowej i wsparcia doktorantów w zakresie realizacji rozprawy doktorskiej i badań naukowych. Doktoranci, których promotorzy nie mają możliwość w ramach prowadzonych przez siebie grantów sfinansować badań doktorantów, nie mają oferowanych żadnych form wsparcia ze strony Wydziału, a dodatkowym utrudnieniem jest **zakaz korzystania z infrastruktury wydziałowej dopóki nie uzyska się środków materialnych na realizację badań w wydziałowych laboratoriach.**

W ramach środków z dotacji celowej dla Młodych Naukowców doktoranci otrzymali wsparcie naukowe w wysokości 300 zł z przeznaczeniem na realizację badań. Doktoranci podczas spotkania z ZO PKA wyrazili swoje niezadowolenie z wysokości dotacji, która nie wystarczy na zrealizowanie jakichkolwiek badań.

W ramach przygotowania do samodzielnego prowadzenia zajęć, które doktoranci będą realizowali w wymiarze 10 h na 8 semestrze studiów, doktoranci będą uczestniczyć na III roku studiów w przedmiocie „nowoczesne technologie w nauczaniu biologii” w wymiarze 20 h oraz będą współprowadzić w każdym roku akademickim w semestrze parzystym od I do III roku studiów zajęcia dydaktyczne. Dodatkowo na I roku studiów ramach programu zajęć doktoranci uczestniczą w przedmiocie „dydaktyka szkoły wyższej”, który oceniają bardzo wysoko w kontekście przydatności w przygotowaniu do pracy na uczelni. Podczas zajęć doktoranci dowiedzieli się m.in. jak tworzyć sylabusy przedmiotów. Doktoranci obecni na spotkaniu z ZO PKA byli absolwentami 1,5 rocznych podyplomowych studiów pedagogicznych. Jak się wypowiedzieli większość ich rocznika przystępując na studia doktoranckie posiadała już podobne kwalifikacje.

Podczas spotkania z pracownikami Wydziału, ZO PKA uzyskał również informacje, iż mimo dużej liczby nadgodzin pracowników Wydziału i wyrażanej podczas spotkania opinii na temat braku godzin dla doktorantów, jedna z katedr umożliwi 2 doktorantom praktykę dydaktyczną w wymiarze 90 h, nieodpłatnie. Warto by wprowadzić mechanizmy zapewniające odpowiednie ilości godzin dydaktycznych w ramach praktyki dydaktycznej oraz możliwość podejmowania działalności dydaktycznej poza pensum doktoranckim za adekwatne do nakładów pracy wynagrodzenie.

Zarządzenie nr 31/ 2012 Rektora UO z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu przyznawania stypendiów doktoranckich oraz zwiększenia stypendium doktoranckiego z dotacji podmiotowej na dofinansowanie zadań projakościowych z UO reguluje kwestie przyznawania stypendium doktoranckiego oraz jego zwieszenia z dotacji projakościowej. Pośród doktorantów WPT żaden nie otrzymał na mocy ww. regulaminu stypendium doktoranckiego, ani jego zwiększenia.

W trakcie roku akademickiego wprowadzono w życie z dniem podpisania - Zarządzenie nr 17/2013 Rektora UO z dnia 14 marca 2013, na mocy którego zmianie ulega w §13 ust. 2 punkt 1 dotyczący zmiany terminu składania wniosków na termin do 1 maja 2013 roku.

Dopiero na tej podstawie doktoranci mogli składać podania o zwiększenie stypendium doktoranckiego z dotacji projakościowej, które stało się stypendium doktoranckim, gdyż na Wydziale żaden z 19 doktorantów takiego nie otrzymał. Stypendium z dotacji projakościowej przyznano 6 doktorantom.

Doktoranci mogą ubiegać się o świadczenia z Funduszu Pomocy Materialnej na mocy Zarządzenia nr 10/2012 Rektora UO z dnia 29.03.2012 w sprawie wprowadzenia Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów UO. Podobnie jak w przypadku regulaminu przyznawania stypendium doktoranckiego, regulamin przydzielania FPM został zmieniony zarządzeniem nr 45/2012 Rektora UO z dnia 9 listopada 2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla doktorantów UO.

Na mocy ww. regulaminu doktoranci mogą otrzymać stypendium dla najlepszych doktorantów.

Stypendium Rektora przyznano 4 doktorantom Wydziału. Doktoranci mogą ubiegać się o stypendium socjalne, którego wysokość zgodnie z przytoczonym powyżej regulaminem zależy od dochodu miesięcznego netto na jednego członka rodziny. Żaden z doktorantów nie otrzymuje stypendium socjalnego, większość doktorantów ze względu na podejmowaną pracę zarobkową poza uczelnią. Doktoranci mogą ubiegać się również o zapomogę losową z tytułu pogorszenia sytuacji materialnej. Maksymalna wysokość jednorazowej zapomogi wynosi 500 zł. Doktoranci posiadający orzeczenie o posiadanej stopniu niepełnosprawności, mogą ubiegać się o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. Doktoranci mają możliwość ubiegania się o zakwaterowanie w domach studenckich, korzystają z tych możliwości głównie podczas pobytu w Opolu, kiedy odbywają się zajęcia. Podczas spotkania z ZO PKA doktoranci poinformowali, iż wielu z nich nie posiada własnego miejsca do pracy oraz komputera. Było to ok. 2/3 wszystkich obecnych osób.

Sprawami niepełnosprawnych doktorantów zajmuje się uczelniane biuro ds. osób niepełnosprawnych. Na spotkaniu z ZO był obecny przedstawiciel tego biura, który przedstawił planowaną działalność biura. Biuro nie ma jeszcze pełnej wiedzy na temat doktorantów, gdyż nie diagnozowało sytuacji doktorantów na ocenianym Wydziale. Biuro ds. osób niepełnosprawnych ma w swojej ofercie wsparcie w formie asystenta. Nie rozpoznano jednak sytuacji w zakresie realizacji badań przez osoby z Wydziału z orzeczoną niepełnosprawnością.

2) jednostka ma efektywny system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,

Wydział nie posiada formalnego systemu rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Z dokumentacji oraz przeprowadzonych rozmów wynika, że studenci mają możliwość rozwiązywania sytuacji konfliktowych na tle personalnym za pośrednictwem odpowiednich organów Wydziału. Studenci wyrazili opinię, że tego typu sprawy należy zgłaszać tutorowi roku. Kolejnym organem eliminacji konfliktów jest opiekun roku, jako rzecznik praw studenta. W ostateczności studenci wykorzystują organy Samorządu Studenckiego, lub bezpośrednią formę kontaktu z prodziekanem odpowiedzialnym za sprawy studenckie, jeśli w dalszym ciągu oczekują rozwiązania sprawy w ramach Wydziału. W ostateczności student ma możliwość skierowania wniosku do Uczelnianych Komisji Dyscyplinarnych.

Studenci zauważają również, że przy właściwym nastawieniu pracowników, zgłaszane skargi dotyczące sposobu prowadzenia przedmiotu, czy zakresu realizowanego materiału, skutkują podjęciem odpowiednich kroków. Studenci podali przykład zajęć z „biotechnologii inżynierskiej” w Katedrze Biotechnologii, które wykorzystywały zagadnienia osiągnięte na późniejszych semestrach, w związku z czym zajęcia po zasygnalizowaniu problemu przez studentów zostały przesunięte na późniejszy semestr. Również notorycznie zgłaszane

w sekretariacie Katedry problemy studentów z zaliczeniem przedmiotu „gospodarka wodno-ściekowa”, spotkały się z interwencją Rady Programowej, w postaci zmiany formy prowadzenia przedmiotu przez włączenie do niego zajęć projektowych i rozmowę interwencyjną Prodziekana z prowadzącym. Efektem podjętych działań jest zmniejszenie liczby osób powtarzających przedmiot. Studenci zgłaszają jednak, że sprawność rozwiązywania sytuacji spornych nie jest równomierna dla całego Wydziału. Dla przykładu studenci podają nierozstrzygnięty przypadek dotyczący prowadzącej z przedmiotu „inżynieria bioprosowa” w Katedrze Inżynierii Procesowej. W opisywanej sytuacji studenci „inżynierii środowiska” powtarzający przedmiot borykają się z praktyką organizowania 3 kolokwium w 2 jednostkach zajęciowych, niedotrzymywaniem terminów zaliczeniowych, które zostały wstępnie ustalone ze studentami, jak również skutecznym zastraszaniem przed kierowaniem sprawy do organów Wydziału. Zanotowane przykłady dają obraz systemu interwencyjnego, jako zdolnego do funkcjonowania w sposób właściwy, lecz wymagającego ujednoczenia w ramach całego Wydziału.

Jednocześnie studenci sygnalizują małą świadomość związaną z możliwościami zgłaszania uwag w zakresie innych problemów równie dla nich istotnych, jak rozkłady zajęć z przerwami wynoszącymi kilka jednostek godzinowych, czy odebranie im uprawnień do korzystania z urządzenia kserującego w bibliotece Wydziału. Zaistniałe sytuacje konfliktowe, jakie miały miejsce podczas rozmów rekrutacyjnych na studia doktoranckie, pozostają nierozwiązane i są nieakceptowane przez środowisko doktorantów, o czym poinformowany został ZO podczas spotkania z doktorantami.

- 3) **wspiera działalność samorządu oraz organizacji zrzeszających studentów lub doktorantów i współpracuje z nimi; organy jednostki, podejmują aktywne działania mające na celu szerokie włączanie studentów oraz doktorantów i ich przedstawicieli do prac organów jednostki, komisji statutowych i doraźnych, zwłaszcza koncentrujących swoje prace wokół procesu dydaktycznego i spraw dotyczących studentów i doktorantów.**

Wydziałowa Rada Samorządu Doktorantów (RSD) została wybrana w semestrze zimowym roku akademickiego 2012/2013 pośród doktorantów I roku i działa na mocy Regulaminu Samorządu Doktorantów Uniwersytetu Opolskiego. Do momentu wizytacji RSD nie nawiązała jeszcze współpracy z Samorzędem Uczelnianym, podejmując działania na poziomie Wydziału w oparciu o wiedzę własną i kierownika studium doktoranckiego (KSD). Przedstawiciel RSD podczas spotkania z ZO PKA wypowiadał się pozytywnie o współpracy z KSD.

Doktoranci obecni na spotkaniu z ZO PKA, docenili zarówno zaangażowanie KSD jak i RSD, jednak wyrazili również opinię, iż i KSD i RSD dopiero zdobywają wiedzę i doświadczenie dotyczące roli doktorantów w strukturach uczelni.

Wydział włączył doktorantów tylko w prace niektórych organów tj. Rada Wydziału, gdzie doktoranci mają swojego przedstawiciela i tym samym mogą opiniować kwestie dotyczące spraw doktoranckich. Nie ma jednak doktoranta w Radzie Naukowej która odpowiada za przygotowanie programu kształcenia na studiach III stopnia. Doktoranci nie mają również swojego przedstawiciela w Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Warto podkreślić, iż w Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia jest przedstawiciel doktorantów.

Samorząd studencki pozytywnie wypowiada się w zakresie współpracy z Władzami Dziekańskimi, pozwalającej na aktywizację studentów w organach Jednostki. Studenci są powszechnie włączani w prace organów Wydziału, również odpowiedzialnych za proces zapewniania jakości kształcenia, gdzie oczekiwane jest od nich aktywne uczestnictwo. Należy zaznaczyć, że reprezentacja studentów poczuwa się do realizacji powierzonych jej zadań, licznie uczestnicząc w posiedzeniach organów, do których zostali delegowani. Uwagi wymaga przy tym aspekt odmownych decyzji Władz Dziekańskich na niektóre składane przez

przedstawicieli studentów prośby, związane m.in. z przekazaniem im wyników ankietowania prowadzących, czy przydzieleniem dowolnego pomieszczenia na cel biurowy. Wnioski te wynikają z potrzeb społeczności akademickiej reprezentowanej przez organy samorządowe w kontekście prowadzenia sprawnej polityki projakościowej. Chcąc reprezentować w sposób właściwy stanowisko swoich kolegów i koleżanek, Rada Studentów Wydziału prowadzi stronę internetową skierowaną na zasięganie od nich informacji i prowadzenie dyskusji nad prowadzonymi akcjami. Z uwagi na sporadyczne w skali semestru spotkania organów Wydziału, odpowiedzialnych za proces zapewniania jakości kształcenia, należy zauważyć, że proceduralne rozwiązywanie części ze zgłoszonych problemów jest niezadowolające z uwagi na częstą opieszałość trwającego postępowania, co zostało wskazane przez studentów podczas spotkania z ZO PKA.

Wymóg przeprowadzenia szkolenia dla studentów rozpoczynających kształcenie, z zakresu ich praw i obowiązków, jest przestrzegany, przy czym realizowany wyłącznie na studiach pierwszego stopnia. Zaleca się przeprowadzenie stosownego spotkania również dla studentów rozpoczynających kształcenie na Uczelni w ramach studiów drugiego stopnia.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ⁴ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Opieka materialna realizowana jest sprawnie. System wsparcia dydaktycznego i administracyjnego studentów wymaga działań korekcyjnych. Wsparcie naukowe realizuje wszystkie wymagania prezentowane przez studentów. Wydział nie ma wdrożonego systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniającego potrzeby doktorantów, także niepełnosprawnych.**
- 2) Wydział nie posiada formalnego systemu rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Sposób rozwiązywania sytuacji konfliktowych z udziałem studentów przedstawia pozytywne przykłady egzekwowania zgłoszeń, wymaga jednak usprawnienia.**
- 3) Starania w zakresie aktywizacji samorządowej studentów można ocenić pozytywnie. Dodatkowej uwagi wymaga aspekt realizowania potrzeb studentów wynikających z ich działalności statutowej oraz projakościowej. Jednostka stwarza możliwości kształtowania się samorządności doktoranckiej.**

8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

W celu zapewnienia funkcjonowania systemu oceny jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim Zakład Analizy Jakości Kształcenia przy Międzywydziałowym Centrum Kształcenia i Doskonalenia Pedagogicznego opracował System Stymulacji i Oceny Jakości Kształcenia, który został wprowadzony Uchwałą nr 14/96-99 Senatu UO, z dnia 18.12.1997 r. Wskazany dokument wyszczególnia ogólne cele wprowadzenia Systemu:

- stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim,
- podniesienie rangi pracy dydaktycznej i przyznanie należnego jej miejsca w opinii społeczności akademickiej i w ocenach nauczycieli akademickich,
- dostarczanie społeczeństwu (kandydatom na studia, pracodawcom, władzom) wiarygodnych informacji na temat jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów.

W Uchwale wskazano, że ocenie będą podlegały: program kształcenia, realizacja procesu kształcenia (dydaktycznego), warunki realizacji procesu kształcenia oraz wyniki kształcenia.

Ponadto określone zostały instrumenty oceny, tj.: gromadzona dokumentacja procesu dydaktycznego, ankietyzacja studentów i absolwentów, hospitacje oraz informacje uzyskiwane od pracodawców. Określono również, że wyniki oceny jakości kształcenia można będzie wykorzystywać w celu:

- stałego doskonalenia treści programowych i warunków realizacji procesu dydaktycznego,
- oceny pracowników,
- prowadzenia polityki kadrowej,
- nagradzania pracowników,
- sterowania strumieniami środków finansowych wspierających innowacje dydaktyczne,
- działalności marketingowej Uczelni.

Wykonanie ww. Uchwały powierzono Dziekanom Wydziałów. Należy jednak podkreślić, że wszelkie podejmowane na Wydziale inicjatywy pro jakościowe **zyskały charakter formalny i zaczęły być dokumentowane dopiero z chwilą wejścia w życie Uchwały Senatu UO z dnia 15.12.2011 r.** w sprawie wprowadzenia programów kształcenia zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego **oraz Zarządzenia Rektora UO z dnia 05.03.2012 r.** w sprawie Uczelnianego systemu doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim określającego zadania organów odpowiedzialnych za prawidłowe funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Wskazane powyżej Zarządzenie określa skład oraz tryb wyboru Uczelnianego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia, zespołów doskonalenia jakości kształcenia wydziałów oraz zespołów doskonalenia jakości kształcenia działających w jednostkach międzyuczelnianych, wskazując **bardzo ogólnie** zakres ich działań.

Z dokumentów wynika, że w składzie Uczelnianego Zespołu ds. zapewniania Jakości uwzględniono dwóch przedstawicieli studentów oraz doktoranta. Jednakże na podstawie informacji uzyskanych podczas wizytacji stwierdza się, że Uczelniany Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia **dotychczas nie obradował. Nie przedstawiono** również żadnej dokumentacji będącej efektem prac ww. Zespołu. **Jest to szczególnie niepokojące** z uwagi na rodzaj zadań, które zostały określone w Zarządzeniu Rektora UO z dnia 05.03.2012 r., w tym m.in.:

- planowanie strategii działań i opracowywanie odpowiednich regulaminów i procedur na rzecz doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie,
- **inicjowanie podejmowania działań przez jednostki Uniwersytetu na rzecz poprawy jakości kształcenia,**
- analizowanie zgodności procesu kształcenia w Uniwersytecie z obecnymi i planowanymi Krajowymi Ramami Kwalifikacji,
- monitorowanie wprowadzania nowych programów nauczania w Uniwersytecie,
- sporządzanie corocznych sprawozdań przedstawianych rektorowi na temat działań służących doskonaleniu jakości kształcenia w Uniwersytecie,
- **nadzorowanie merytoryczne i współpraca z wydziałowymi zespołami i zespołami jednostek.**

W związku z powyższym należy wskazać, że **stosownie do powierzonych kompetencji, Uczelniany Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia nie rozpoczął realizacji swoich zadań.** Należy również podkreślić, że zarówno struktura organizacyjna systemu, jak i literalnie część z ww. zadań, odnoszą się bezpośrednio do współpracy uczelnianego zespołu z wydziałowymi. **Jej brak** niewątpliwie stanowi niefunkcjonujący odpowiednio element wprowadzonego Systemu.

Akt powołania, wraz ze składem osobowym Wydziałowego Zespołu ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, wydał Dziekan w dniu 03.12.2012 r. Z dokumentów wynika, że w pracach zespołu uczestniczą przedstawiciele studentów, fakt ten potwierdza dokumentacja z posiedzeń, tj. protokoły, listy obecności. **W Zespole nie uwzględniono natomiast przedstawiciela doktorantów, co jest niezgodne z § 6 ust. 2 Zarządzenia nr 8/2012 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 5 marca 2012 r. w sprawie uczelnianego systemu doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim.** Ponadto z dokumentacji Wydziałowego Zespołu ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia można wnioskować, że dotychczas obradował on trzy razy. Podczas pierwszego posiedzenia przyjęto plan pracy Zespołu oraz określono zasady jego funkcjonowania. Spotkania Wydziałowego Zespołu ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia są protokołowane, sporządza się listy obecności, prowadzona jest również dodatkowa dokumentacja, np. projekty procedur. Ponadto na Wydziale zagadnieniami związanymi z zapewnianiem jakości kształcenia w dużym stopniu zajmują się Rady Programowe dla poszczególnych kierunków studiów. Rady Programowe są powoływane przez kierowników Katedr. W ich skład wchodzi: kierownik Katedry jako przewodniczący, koordynator kierunkowy, utrzymujący stały kontakt z koordynatorem uczelnianym w sprawach dotyczących bieżących problemów dydaktycznych, oraz dwóch pracowników dydaktycznych. Ponadto w skład Rady Programowej wchodzi przedstawiciele studentów. Na podstawie przedstawionych podczas wizytacji zatwierdzonych składów Rad Programowych należy stwierdzić, że w ich pracach **nie uczestniczą** przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych. Rady programowe zostały uwzględnione w strukturze organizacyjnej Wydziałowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, a ich głównym zadaniem było przygotowanie programów kształcenia zgodnie z harmonogramem prac oraz wytycznymi zawartymi w Uchwale nr 131/2008-2012 Senatu UO z dnia 15 grudnia 2011 roku, w sprawie wprowadzenia programów kształcenia zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Należy jednak podkreślić, że w ramach obecnie funkcjonującej struktury organizacyjnej **brak jest przejrzystego podziału kompetencji** pomiędzy Wydziałowym Zespołem ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia a Radami Programowymi w zakresie monitorowania i okresowego przeglądu programów nauczania i ich efektów. W przypadku studiów III stopnia powołano Radę Naukową, która posiada analogiczne do Rad Programowych kompetencje, z tym że w odniesieniu do studiów doktoranckich. W składzie Rady Naukowej **nie uwzględniono przedstawicieli doktorantów oraz interesariuszy zewnętrznych. Należy również podkreślić, że obecnie nie funkcjonuje w obrębie Wydziału** podobne gremium dla studiów podyplomowych.

Przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości w Uniwersytecie Opolskim można podzielić na bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz te o charakterze ogólnym, regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia na studiach I i II st., studiach doktoranckich oraz podyplomowych, tworzeniem programów kształcenia, zasadami rekrutacji, określaniem i weryfikacją efektów kształcenia, w tym zasadami dyplomowania, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, wsparciem studentów, itp. Wewnętrzny system zapewnienia jakości, w obecnym kształcie, został wdrożony Zarządzeniem nr 8/2012 Rektora UO z dnia 5 marca 2012 r. W Zarządzeniu wskazano, że za opracowanie, wdrożenie i doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w jednostce, odpowiedzialny jest Wydziałowy Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia. Założono, że opracowane i wdrożone zostaną wnioski oraz projekty odnoszące się do:

- procedur zapewnienia jakości kształcenia określających sposoby realizowania przyjętych przez jednostkę założeń i celów,
- zasad zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów nauczania i ich efektów,

- zasad oceniania studentów i doktorantów uwzględniających konieczność publikowania i konsekwentnego stosowania kryteriów, przepisów i procedur,
- zasad zapewnienia jakości kadry dydaktycznej gwarantujących prowadzenie zajęć dla studentów i doktorantów przez wykwalifikowaną i kompetentną kadre oraz umożliwiających nauczycielom akademickim podnoszenie kwalifikacji i kompetencji,
- zasad monitorowania, przeglądu i podnoszenia poziomu zasobów pomagających w nauce (m.in. bibliotek, komputerów z dostępem do Internetu) oraz środków wsparcia dla studentów i doktorantów (np. opieki naukowej czy doradztwa),
- zasad gromadzenia, analizowania i publikowania informacji na temat kształcenia w wydziale/jednostce z wykorzystaniem m.in. USOS,
- zasad publikowania informacji na temat kształcenia w wydziale/jednostce.

W trakcie wizytacji ustalono, że nie zostały dotychczas wdrożone żadne rozwiązania odnoszące się do ww. kwestii, natomiast funkcjonują w Uczelni, jak już wspomniano, przepisy wewnętrzne nawiązujące do tych aspektów, które mogą zostać w przyszłości objęte formalnymi procedurami, np.: Statut Uczelni, regulamin studiów, regulamin studiów doktoranckich, regulamin studiów podyplomowych, uchwała nr 131/2008-2012 Senatu UO z dnia 15 grudnia 2011 roku w sprawie wprowadzenia programów kształcenia zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego i inne.

Przyjęte w Uniwersytecie Opolskim wewnętrzne regulacje w kwestii zapewniania jakości kształcenia skutkują, w odniesieniu do Wydziału, podejmowaniem jedynie dwóch procedur pro jakościowych. Pierwsza z nich to badanie ankietowe przeprowadzane tylko wśród studentów, **z pominięciem doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych.** Wyniki ankietyzacji, zgodnie z obowiązującymi w UO regulacjami, **pozostają poufne** i mogą zostać udostępnione tylko i wyłącznie zainteresowanemu nauczycielowi akademickiemu i jego przełożonemu. Należy również podkreślić, że ankietyzacja dotyczy **jedynie sposobu prowadzenia zajęć** przez nauczycieli akademickich. Ocenie studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych **nie podlegają pozostałe czynniki wpływające na jakość kształcenia.** Drugą stosowaną na Wydziale procedurą są hospitaacje, **jednakże te prowadzone są nieregularnie. Procedura hospitacji inicjowana jest przez kierowników katedr dopiero w przypadku wystąpienia uzasadnionych wątpliwości, np. w postaci uwag zgłoszonych przez studentów, co powoduje ogólnie bardzo małą częstotliwość stosowania procedury oraz zróżnicowaną jej efektywność w odniesieniu do poszczególnych jednostek w obrębie Wydziału.**

Regulacje dotyczące procesu zapewniania jakości częściowo uwzględniają formułowanie opracowań i zaleceń na szczeblu uczelnianym oraz wydziałowym. Jednakże **niezwykle ubogi zakres prowadzonych badań i analiz powoduje, że rekomendacje formułowane są również w bardzo ograniczonym zakresie. Podejmowane na Wydziale działania w obrębie gromadzenia i analizy danych nie mają często charakteru kompleksowego (tj. nie obejmują wszystkich rodzajów studiów, w tym studiów doktoranckich i podyplomowych), a gromadzona i analizowana dokumentacja często jest niekompletna.** Pozytywnie jednak należy ocenić wysiłek Wydziału, podejmowany od roku akademickiego 2012/13, w celu formalizacji procesu zapewniania jakości. Przedstawione podczas wizytacji projekty procedur, autorstwa Wydziałowego Zespołu ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, mające obowiązywać na Wydziale w zakresie zapewniania jakości, wskazują na aktywność w tym zakresie. Jednak ich jednoznaczna ocena, ze względu na wczesny etap prac, jest aktualnie niemożliwa.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego² CZĘŚCIOWO

Obowiązujący na Wydziale system wewnętrznych aktów prawnych jest znacząco spójny pod względem formalnym oraz zgodny z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Wydaje się jednak niewystarczający względem potrzeb kompleksowego wdrożenia działań projakościowych, uwzględniających większość czynników wpływających na jakość kształcenia, w tym tych częściowo określonych wewnętrznymi przepisami obowiązującymi w Uczelni oraz na Wydziale.

Na podstawie analizy dokumentacji stwierdza się, że formalizacja procesu doskonalenia jakości kształcenia rozpoczęła się w roku akademickim 2011/12. Rozpoczęte w tym kierunku działania należy ocenić pozytywnie, jednak funkcjonujące obecnie regulacje prawne oraz sposoby i stopień ich realizacji są niewystarczające do uznania ich za kompleksowe w zakresie objęcia wszystkich rodzajów studiów oraz uwzględnienia większości spośród czynników wpływających na jakość kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			
2	wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji ³				X	
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
5	prowadzenie badań naukowych		X			

³ Jeżeli w jednostce prowadzone są tylko studia doktoranckie wpisujemy i oceniamy „cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich”. Jeśli prowadzone są tylko studia podyplomowe wpisujemy i oceniamy „cele i efekty kształcenia na studiach podyplomowych”. Jeżeli nie są prowadzone żadne z tych studiów w rubryce oceny wpisujemy „nie dotyczy”.

6	współpraca krajowa i międzynarodowa			X		
7	system wsparcia studentów i doktorantów ⁴			X		
8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia				X	

Wydział Przyrodniczy-Techniczny Uniwersytetu Opolskiego prawidłowo ocenia swoje szanse wynikające ze wzrostu zapotrzebowania na dobrze wykształconych inżynierów. Jednocześnie jego Władze są świadome zagrożenia wynikającego z niżu demograficznego oraz położenia geograficznego, pomiędzy dwoma centrami akademickimi – Wrocław i Aglomeracja Śląska. Stawiają na kształcenie specjalistów, na których jest zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy. Jednak wątpliwości może budzić szukanie szans rozwojowych w tworzeniu kolejnych kierunków studiów, przy niewielkiej liczbie studentów, co znacznie podnosi koszty kształcenia. Prowadzenie kształcenia na wysokim poziomie zdecydowanie wymaga doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, który w obecnym zakresie nie spełnia oczekiwań, zadanej ze stron uczestniczących w procesie kształcenia. Silną stroną wydziału jest liczna i stabilna kadra naukowa, której dalszy rozwój planuje się poprzez wykorzystanie posiadanych i uzyskanych w przyszłości uprawnień do nadawania stopni naukowych. Jednak podjęte działania w postaci uruchomienia studiów doktoranckich w zakresie biologii wskazują, że proces ten wymaga zdecydowanych działań doskonalących. W procesie wzmacniania pozycji Wydziału zdecydowanie brakuje nacisku na rozwój współpracy międzynarodowej. Pewne utrudnienia w rozwoju Wydziału mogą wynikać ze znacznej samodzielności poszczególnych jednostek wchodzących w jego skład. Jako zagrożenia zewnątrz wydział dostrzega niestabilność warunków prawno-finansowych dotyczących prowadzenia działalności dydaktycznej i badawczej.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Dziekan Wydziału odniósł się do ocen zawartych w tym dokumencie, ze szczególnym uwzględnieniem uwag dotyczących wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz studiów doktoranckich.

Władze Wydziału przychylają się do uwag dotyczących WSZJK, jednocześnie zapewniają, że kompetentny zespół ds. jakości kształcenia bezzwłocznie przystąpi do uzupełnienia braków w zakresie procedur służących ocenie i doskonaleniu procesu kształcenia. Jednocześnie zwracają uwagę, że mimo braku uregulowań formalnych pewne działania

---

⁴ Kryterium 3 i 7 należy skorelować.

projakościowe np. hospitacje były na wydziale prowadzone. Biorąc pod uwagę niesformalizowane prowadzenie oceny pracowników przez studentów, przeprowadzanie okresowej oceny pracowników oraz wyjaśnienia zwarte w odpowiedzi, w tym deklarację przestąpienia do szybkiej formalizacji procesu zapewnienia jakości kształcenia na wydziale oraz potencjał nowo powołanego zespołu, istnieją przesłanki **do podniesienia oceny tego kryterium na ZNACZĄCO.**

Zasadniczą część odpowiedzi stanowi ustosunkowanie do uwag dotyczących studiów doktoranckich, w którym Władze Wydziału zwracają uwagę, że jest to pierwszy rocznik tych studiów. Jako odpowiedź na uwagi dotyczące programu studiów przedstawiono nowy plan studiów, który w znacznym stopniu eliminuje braki wskazane w raporcie. Rada Wydziału zatwierdziła „kartę rocznej oceny doktoranta”. Zorganizowano spotkanie doktorantów, promotorów z kierownikiem studiów doktoranckich, na którym omówione zostały kwestie organizacji i finansowania tych studiów, przedstawiono też sugestię zespołu oceniającego dotyczącą ograniczenia naboru na te studia. Władze Wydziału wystąpiły do Władz Uczelni o wsparcie finansowe badań prowadzonych przez doktorantów. W najbliższym czasie planuje się przyjęcie rozwiązania uzależniającego możliwość przyjmowania doktorantów od zagwarantowania im źródła finansowania prowadzonych przez nich badań. Tak szeroko zakrojone działania i precyzyjne ustosunkowanie się do wszystkich pozostałych kwestii podniesionych w raporcie oraz podjęte działania naprawcze stanowią przesłankę **do podniesienia oceny tego kryterium na ZNACZĄCO.**

Odpowiedzi dotyczące pozostałych kryteriów dzielą opinie zawarte w raporcie z wizytacji, stanowią deklarację ich wykorzystania, a przedstawione wyjaśnienia nie stanowią przesłanek do zmiany oceny tych kryteriów w stosunku do zawartych w raporcie.

Zmiany w tabeli

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		
cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych			X		

oraz system ich weryfikacji					

Przewodniczący Zespołu Oceniającego

dr hab. Krzysztof Pulikowski